

„Életem az olvasás, halálom az írás!”

Köszöntjük a 75 éves Határ Győzöt

Határ Győző, az 1957 óta Londonban élő költő, próza- és drámaíró, örök kísérletező, a nyughatallan szellemek közül való. Ifjúkorában titkon zeneszerzőnek készült, s csak kalandos kitérő lett az építész-mérnökség is. Igazán a filozófia ejtette rabul, olyannyira, hogy bár életműve több-ágú, a filozófia egységét alkot benne. Darabjaiban, drámafolyamában (Golghelóghi) álom és valóság, fantázia és misztikum elegyedik szétválaszthatatlanul. A világirodalomban egyedülálló kísérletet hajt végre, amikor elsöpri a műfajok közti határokat. Az ősbírodalmat állítja vissza, amelyben a tér, idő és lét egységben szunnyad. A dolgokat, jelenségeket érzelmi szinten éli át, s úgy is ábrázolja. Része a sátoraljauhelyi börtönlázadásnak (Hátsó Eurázsia című művéért ül éppen), sorsának foglya, '56 után hazáját elhagyni kényszerül. Mérhetetlen tudásszomjtól hajtva sajátítja el a befogadó állam nyelvét, s gondolkodik, vitatkozik, ír mesterfokon. Aztán Magyarország felé fordul. Még a legbutább magyar ember is okosabb nála, csak tanulhatok tőle – mondja önvallomásában.

Határ Győző, kit a szavak szerelmes tisztelete fűt, s aki szinte már mindent tud a szavakról, a világ megismerhetetlenségét, az emberi megismerő képesség végességét hirdeti. Az örök pesszimista, aki a tengeren túlra is egy darabka Magyarországot csempész, Wimbledon otthonát, Hungarioscole-nak, „Kis Magyarországnak” – hívva.

Vallja: írni, annyi, mint kísérletezni, nem visszarettenni attól, ami nyugtalanít. Költő, kit írásművészte, a nyelv lángoló szeretete a legnagyobbak közé emel. Költő, aki több ezer mérföld távolságból is haza szól, hozzánk szól. Költő, akinek minden vágya, hogy ne csak benne keljenek életre a szavak, hanem visszhangozzék az olvasó lelkében is!

Egy költő, akinek élete az olvasás, halála az írás. Köszöntjük a 32 év után először magyar földre lépő Határ Győzöt, mert bár Weöres Sándort ő búcsúztatta, *e mostanít* tartja igazi hazatérésnek.

Cseke Hajnalka

Stafétabot (Kabdebó Lórántnak 80 utánra)

barátom! mi van veled?

hogy oly nagyon befele fordulsz a suton ahonnan behúzódba s benn megülve előlel – ott is lihegsz-pihegsz és lélegzeddel magad utolérned nem sikerül...?!

rád nézett a csonkakas? megijedtél...?

te aki elárasztottál kérdéseid ostromló hadrendjeivel és most itt látsz kiterítve, itt-itt, te csak néznél félre onnan ahol kiterítve látsz

nézz rám! feszülj neki! feszülj fel! jusson eszedbe...

özön kérdéseidre nincs már felelet-zuhatag: hanem csak ez az egy van –

szorongatásodra kérdések özönével is csak egy a válasz ez a válasz amit ihol magam is futtában belevágok fogásra csattanó hátramesztett tenyeredbe –

no mi az kiskomám felcsapnál nyárfalevélnék s már meg miskolci kocsonyát játszik a csepleszed a rajthoz csak alighogy odaálltál s már belekékülsz?

visszavonhatatlan cipő-szőgeid az indító salakba beleszerkesztetted rajthoz álltál –

most! most! citromsárgán céklalilán te!

fuss! siess! rohanj!

zuhanj előre frissen kilótt golyóként s ne tudd hogy előre-

futtában mi célgödörbe lesz lövedék-beccsapódásod

hurra! huskartács! csak-előre a nagy gatyavesztésen a társakat

lekörözni haha! hajrá szaporázzad! száguldj! kalimpájlj! cigány-

kerekerezzél te – botoddal engem-markoló tenyeredben fiú: rajtad

a sor –

az én – átaladtam – bottal csak jól hátrataposni a pályán rajtad

a sor –

Te következél a halál-stafétán

(Határ Győző '89. X. 22.)

„Elhatároztam, hogy székel babákat fogok szülni”

(Riportunk Macskássy Izoldával a 10. oldalon)

Kisgazdapárti karriertörténetek (Írásunk a 4. oldalon)

Mit kíván a Magyar Liberális Párt?

„Hass, alkoss, gyarapíts, s a haza fényre derül!”

E Kölcsey-idézetrel válaszolhat a tudósító a legtömörebben a felcímben írt kérdésre, melyet az érdeklődők is olvashattak tegnap a Hotel SZOT budapesti Benczúr utcai székházának különtermében. Itt tartotta ugyanis első és tagtoborzó gyűlését a nemrégiben alakult Magyar Liberális Párt. Lehet még új színt vinni a magyar közéletbe? Lehet még újat mondani az eszméket és célokat tekintve mára apróra felosztott politikai palettán? Ugy tűnik, igen. Ez már a párt november 6-án kiadott és több sajtóorgánumban megjelent nyilatkozatából is kitetszett. A nemzetnek joga van tudni és ismerni a kibontakozás „menetrendjét” – és bár a fejlődés trendje nem prognosztizálható pontosan –, ki kell rajzolódnia a szabad lehetőségek, a politikai mozgáster és az egyéni boldogulás körvonalainak. Mint Bába Iván, a párt szóvivője bevezetőjében kiemelte, megpró-

bálnak létrehozni egy olyan pártot, ahol a legjobb szándék mögött erkölcsi tartás, önfegyelem és szakértelem található. Dr. Mészáros Vilmos pártelnök, mielőtt a párt programját ismertette volna, a magyar politikai helyzetet elemezve kiemelte, hogy hazánk politikai, társadalmi, gazdasági és morális(!) válsághelyezete a demokratikus ellenzék kezdeményezései ellenére – megfelelő kezeltég hiányában – változatlan. A Kelet-Európában végbemenő változásokról szólva rámutatott: a magyar népnek is szerepe volt abban, hogy a kommunizmus a történelem szemétdombjára került. A belpolitikai életre visszatérve arra a veszélyre hívta fel a figyelmet, hogy a jelenlegi kormányzópart közép- és felsőszintű vezetői a felelősség elől menekülve gazdasági hatalomátmentésre törekednek.

(Folytatás a 3. oldalon)

Közös nyilatkozat a négyoldalú külügyminiszteri találkozóról

Horn Gyula, a Magyar Köztársaság külügyminisztere, Budimir Loncar, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság külügyminisztere, Gianni De Michelis, az Olasz Köztársaság külügyminisztere és Alois Mock, az Osztrák Köztársaság külügyminisztere 1989. november 11-én megbeszélést tartott Budapesten. A tárgyaláson kinyilvánították kormányaik készségét országaik jószomszédi kapcsolatainak erősítésére és sokoldalú együttműködésének fejlesztésére.

A négyoldalú együttműködés fejlesztésével Európa ezen részén új módon kívánják hozzájárulni az európai légkör további javításához és az európai biztonsági és együttműködési folyamat erősítéséhez. Együttműködésük kiszélesítésével, építő szellemű kezdeményezéseikkel segíteni kívánják az Európa nagyobb fokú egységéhez vezető folyamatot, és erősíteni a közös felelősséget Európa jövőjéért.

A jószomszédi és baráti kapcsolatok már elért magas szintjére, a nemzeti kisebbségek híd-szerepére támaszkodva a négy ország kulturális és történelmi hagyományait szem előtt tartva ösztönözni kívánják a négyoldalú együttműködést a társadalmi-gazdasági élet különböző területein.

A négy kormány nagy fontosságot tulajdonít a gazdasági és a műszaki-tudományos kapcsolatoknak, az együttműködésnek az energetika, az ipar, a környezetvédelem, a közlekedés, az idegenforgalom, a kultúra, az oktatás, a tájékoztatás és más, közös érdeklődésre számot tartó területeken. A felek

aláhúzták a határmenti területek együttműködésének jelentőségét is.

Egyetértettek abban, hogy a négyoldalú együttműködés fejlesztésében a kormányok mellett ösztönözni kell a társadalmi tényezőket, szervezeteket és egyének aktív szerepvállalását. Kormányaik feladatát abban látják, hogy jó politikai légkört és szilárd kereteket biztosítsanak a széles körű együttműködéshez.

1990-től együttműködésüket magas szintű politikai találkozók éves megrendezésével mozdítják elő. Az ilyen találkozókra a konkrét témákhoz kapcsolódó munkacsoportok készítenek elő.

A kontinensünkön és a nemzetközi viszonyok egészében kibontakozó mélyreható pozitív átalakulás, a demokrácia és az emberi jogok további fejlődése kedvező feltételeket teremt ezen pozitív folyamatokat tevékenységükkel erősíteni, támogatni kívánó négy ország együttműködésének elmélyítéséhez is.

A négy kormány határozott szándéka a helsinki folyamat elmélyítése, a már elért eredmények továbbfejlesztése. Ennek érdekében ösztönözni kívánják az összeurópai együttműködést, elősegítik az azzal foglalkozó fórumok munkáját. A négy ország kapcsolatainak elmélyítésével hozzá kíván járulni a regionális együttműködés különböző formáinak, így például az Alpok-Adria Munkaközösség sikeréhez is.

(folytatás a 3. oldalon)

A német kérdés

Helmut Kohl kancellár szombaton telefonon megállapodott Egon Krenzcel, az NDK új párt- és állami vezetőjével, hogy hamarosan személyesen találkoznak az NDK-ban, de nem Kelet-Berlinben. Ennek a találkozásnak az előkészítésére november 20-án Kelet-Berlinbe utazik Rudolf Seiters szövetségi miniszter, a kancellári hivatal főnöke, aki Krenzen kívül megbeszélést folytat az NDK addigra megválasztandó miniszterelnökével is.

Ezt Kohl kancellár a kormány rendkívüli ülése után jelentette be kora délutáni sajtóértekezletén. A kancellár szerint a tervezett német-német tárgyalásokon az NSZK kormánya meg akarja ismerni az NDK által előirányzott konkrét lépéseket, elsősorban azt, hogy miképpen képzeleli el lebonyolítani a bejelentett szabad választásokat és mikorra óhajtja ezeket kitűzni. Kohl és Krenz a jövőben is állandó kapcsolatban marad és szükség esetén azonnal érintkezésbe lép egymással – jelentette be a kancellár.

A kancellár ugyancsak bejelentette, hogy állandó kapcsolatban áll Mihail Gorbacsovval, az SZKP KB főtitkárával. Nem sokkal a sajtóértekezlet előtt telefonbeszélgetést folytatott vele, amelyben a szovjet vezetőt tájékoztatta arról, hogy miként ítéli meg a helyzetet.

Kohl – mint közölte – hasonlóképpen beszélt Thatcher brit miniszterelnök asszonnyal, Bush amerikai elnökkel és – szombaton reggel – Mitterrand francia elnökkel is.

Szavai szerint mindhárom kifejezték csodálatukat a szabadságért megfontoltan és békésen kiálló NDK-lakosság iránt. Felipe González spanyol kormányfő szombat délután szintén telefonon fejezte ki szerencsekívánatait a németeknek és személy szerint Kohlnek.

– Még nem vagyunk a célnál – jelentette ki –, mert még nem valósult meg minden német önrendelkezési jog, nem teljesült az alaptörvénynek, az NSZK alkotmányának Németország egységéről és szabadságáról szóló kikötése. Politikánk céljainak sorrendiségét maga az alaptörvény határozza meg: az újraegyesítés feltétele az önrendelkezési jog szabad gyakorlása.

Jelezte, hogy az NDK-val kapcsolatban az Európai Közösségre is várnak feladatakat, hiszen – akárcsak Lengyelország és Magyarország esetében – összeurópai felelősségről van szó. Ezért javasolta Mitterrand elnöknek, hogy erről Strasbourgban a közösség decemberi állam- és kormányfői értekezletén fontos napirendi pontként tárgyaljanak.

Bulgária

Zsivkov ment, Mladenov jött

Bulgáriában is végéhez közeledik egy korszak: lemondott Todor Zsivkov, a kommunista párt első embere. Utódja Petar Mladenov eddigi külügyminiszter. A most 53 esztendőes Mladenov ugyan már tizenkét éve tagja a PB-nek, tehát nem új név a legfelső párttestületben, a 79. éves Zsivkovnál azonban mégiscsak 26 évvel fiatalabb, egy egészen más nemzedék tagja.

Milyen vezető volt Todor Zsivkov? Köztudottan szerette egyedül intézni a dolgokat s intézkedéseit a pártfegyelem nevében támogatni kellett. Emlékiratok elejtett megjegyzéseiből megtudható, hogy Hruscsovot nem szerette, Brezsnyevnek ellenben a barátja volt. Ez a barát egyáltalán nem vette rossz néven, ha Szófiában a gondolatait is kitalálják és megpróbálják előbb megvalósítani, mint ahogyan arra a Szovjetunióban kísérletet tesznek. A nyugati sajtó szívesen anekdotázott arról, hogy a bolgárok a Szovjetunió minden lépését másolják. Ennek ismételtetését azonban abbahagyták a gorbacsovi peresztrojka kibontakozásának idején. Kiderült ugyanis: mások „mechanikus másolásának ideje lejárt” – ezt maga Zsivkov tudatta és tudatosította a világgal. Legyenek ezek a „mások” akár a Szovjetunió.

A bolgár ellenzék – ha egyáltalán használható az ellenzék szó időzójel nélkül – most van csak kiformalódóban. Fő ereje a párton belül van, és felütné szovjetbarát. A legtekintélyesebb ellenzéki csoportnak az egy éve a szófiai egyetemen alakult „Klub a bulgáriai nyíltság és átalakítás támogatására” elnevezésű szerveződés tekinthető, 250-es tagságából mintegy 120-an párttagok, vagy kizárták őket.

Két hete egy szófiai magánlakásban tartott sajtóértekezletükön a „Glasznosztij-klub” vezetői kérdésekre válaszolva minősítették Zsivkov referátumát, amelyet később a főtitkár felmentő KB-ülésein tárgyalnak. Azt mondták: „Annak pozitív elemei elvesznek a szövegben”. Továbbá: a vezetés eddig is rengeteget beszélt a peresztrojkaról, a gyakorlati eredmény azonban minimális, mert „a totalitárius rendszer minden kezdeményezést megöl”. Nos, ez mind Todor Zsivkov vezetési stílusáról szóló vélemény. Egyébként

Bulgáriában minden reformkezdeményezés az ő nevében történt, ő a „júliusi koncepció” atyja, ő minden gazdasági változtatás kidolgozója.

Petar Mladenovról még az első alkalmi ellenzéki megnyilatkozók is azt válaszolták az MTI tudósítójának kérdésére: ő mégiscsak Gorbacsov nemzedéknek a képviselője. Ha a jelenlegi politikai bizottságból bárki mást választottak volna főtitkárrá, az olyan lett volna, mintha Zsivkov maradna... Az emberek örülnek, egyes csoportokban szinte eufórikusan. Aminek persze a sajtóban egyelőre semmi jele; valószínűleg várnak kell, míg az igazi glasznosztij szárnyakat bont. De az emberek bíznak benne, hogy ez is eljön; hogy Mladenov főtitkárrá választása csak az első lépés.

De mit mond maga Mladenov? Egyebek között azt: „tisztában van velem, mennyi súlyos probléma halmozódott fel az utóbbi években mind az ország gazdaságában, külgazdasági kapcsolataiban, mind a társadalomban. Mindezekről nyíltan fogunk beszélni – ígérte a bizalmat megköszönő beszédében –, nem lesz lakkozás, a dolgokat a nevükön nevezzük. Remélem, az emberek érteni fognak bennünket és tevékenyen részt vesznek majd nehéz problémáink megoldásában, keresésében”. Mladenov bejelentette: a központi bizottság a közeljövőben különülést tart, amelyen átfogóan megvizsgálja az ország állapotát és részletes programot dolgoz ki az átalakítás folyamatainak dinamizálására.

Az új főtitkár síkraszállt azért, hogy „Bulgária korszerű, demokratikus jogállammá váljék, hogy elkülönüljenek egymástól a párt- és az állami funkciók, hogy „a glasznosztij a párt- és állami politika elveként szilárduljon meg”; s hogy a BKP nem a hatalma, hanem a tekintélye alapján legyen a szocialista Bulgária vezető ereje. Teljes támogatásáról biztosítja a Szovjetunióban zajló folyamatok és szoros kölcsönös együttműködést szorgalmaz a többi szocialista országgal is. A bulgáriai átalakítást pedig „egyedül és kizárólag a szocializmus keretében, a szocializmus nevében és a szocializmus útján” képzeleli el.

Nagy Károly
(Szófia), MTI

Stabilitást!

Genscher és Sevardnadze telefonbeszélgetése

Hans-Dietrich Genscher, az NSZK alkancellárja és külügyminisztere szombaton megerősítette Eduard Sevardnadzenak, a Szovjetunió külügyminiszterének, hogy a bonni kormány szigorúan kitart szerződéses kötelezettségei mellett. Ez éppúgy vonatkozik a Moszkvával, a Varsóval és a Prágával megkötött szerződésre, mint az NSZK és az NDK alapszerződésére és a helsinki folyamatba illeszkedő megállapodásokra.

A fenti állásfoglalás a két külügyminiszter telefonbeszélgetése során hangzott el.

A nyugatnémet államférfi megint kinyilvánította országa abban való érdekelttségét, hogy a közép- és kelet-európai reformfejlődés törései és megrázkódtatások nélkül mehessen végbe.

Egyetértőleg tették az összes állam nagy felelősségévé mindannak megőrzését, ami az európai stabilitást szolgálja.

Magyarország és az Európa Tanács

Habsburg Ottó bécsi sajtóértekezlete

– Megvan rá az esély, hogy Magyarország a jövő év végéig tagja legyen az Európa Tanácsnak. Ezt a véleményét hangoztatta Habsburg Ottó, a Páneurópai Unió elnöke, az európai Parlament képviselője sajtóértekezletén, amelyet szombaton Bécsben tartott időszerű nemzetközi kérdésekről.

Magyarország számára az Európához való közeledés első fontos lépése lehet, hogy belép a szerveztbe. A következő ilyen lépésnek kínálkozik az EFTA-tagság megszerzése s ez annál inkább hasznosnak látszik, mert az európai Parlamentben most tanulmányozzák: miként lehetne az EFTA-t úgy megerősíteni, hogy tagjainak utat teremtsen az EK felé. A közös piac felé való magyar csatlakozás feltehetően hosszabb időt vesz igénybe, mert az országnak nagy gazdasági nehézségei vannak, de jogos a remény, hogy ki tud majd lábaltani ezekből – mondta a tekintélyes politikus.

Habsburg Ottó elégedetten szólt a közép- és kelet-európai változásokról, elsősorban az utóbbi napok NDK-beli és bulgáriai fejleményeiről. Megítélése szerint nem kétséges, hogy az NDK és az NSZK lakosai országaik újraegyesítését akarják, de ennek megoldása nemzetközileg igen bonyolult probléma, mert a Szovjetunió a második világháború utáni európai rendezés alapvető elemének tekinti a két német állam létét.

Kérdésekre válaszolva Habsburg Ottó ismertette álláspontját azokról a magyarországi kezdeményezésekről, amelyek az ország köztársasági elnökévé való jelölését célozták. Ezen a fórumon is közölte, hogy az elgondolást vizsgálta, mert nem tartaná helyesnek, hogy az elnökválasztás megelőzze a szabad országgyűlési választást, továbbá úgy véli, hogy Európa-politikusként betöltött tisztségeiben többet tud tenni Magyarországot. Hozzáfűzte: a jövőre nézve nem zárja ki teljesen egy ilyen felkérés elfogadását, már csak azért sem, mert a politikában nincs helye a „sohasem” vagy az „örökké” fogalmának.

Mit kíván a Magyar Liberális Párt?

„Hass, alkoss, gyarapíts, s a haza fényre derül!”

(Folytatás az 1. oldalról)

A párt alapeszméje, a liberalizmus (szabadelvűség) szerint az a jó társadalom, amely az egymástól független és egymással versengő szabad egyének ésszerű és kölcsönösen előnyös együttműködésére épül, s amelyben minden polgár szabadon élhet és cselekedhet mindaddig, amíg másokat ugyanezen jogaik gyakorlásában nem korlátoz. Szellemi örökségének a párt az európai politikai kultúrában mélyen gyökerező, múlt században kialakult és azóta is élő liberális eszméket, valamint a magyar közgondolkodás reformkori liberális hagyományait tekint. A még csak vázlatokban kidolgozott program elemei közül a legfontosabbak: emberi, polgári és politikai jogok biztosítása; vállalkozások teljes szabadsága; szabad értékpapír- és devizaforgalom; a politikától elválogasztott gazdasági vezetés, arányos és igazságos hitel- és adórendszerrel támogatott vállalkozások, a társadalombiztosítási rendszer teljes reformja, nyitott és többközpontú iskolarendszer.

Dr. Bárfay Pál a külpolitikai program kapcsán fontosnak tartotta megemlíteni, hogy bár Magyarországnak a jelenlegi nemzetközi erőviszonyok közepette „nem tanácsos” kilépnie a Varsói Szerződésből, mi több, a Szovjetunióval való jó kapcsolatokat ápolása a cél, mégis szükséges felülvizsgálni hazánknak a Varsói Szerződéshez fűződő viszonyát. Ennek ellenére a semlegesség – mint mondotta – napirendre

tűzendő kérdés, amelyről nem szabad lemondani!

A Magyar Liberális Párt határozottan cselekvő párt kíván lenni, célul tűzve ki az alkotmányos, politikai jogrend garanciáinak kiépítését. S hogy miben különbözik más pártoktól? Egyelőre nem kívánnak részt a hatalomból, s a közelgő választásokon sem állítanak jelöltet. Támogatnak viszont minden olyan hiteles politikusot, aki az egész magyarsággal szembeni alázattal és kívánatos elkötelezettséggel, megfelelő erkölcsi tőkével és programja következetes végrehajtásának esélyével indul a politikai küzdelemben. Ami a november 26-án esedékes népszavazást illeti, dr. Mészáros Vilmos a Liberális Párt nevében arra szólítja fel a választópolgárokat, mind a négy kérdésre szavazzanak igennel. Indoklásában kifejtette, a néptől eredtetett hatalomra hivatkozva léptek a színre a történelem legnagyobb diktátorai. Másrészt nincs ex lex állapot, betöltetlen jogi méltóság, hisz ez átmeneti időben is van Magyarországnak köztársasági elnöke Szűrös Mátyás személyében, aki megfelelően láthatja el feladatait a jövőre esedékes országgyűlési választásokig.

Az egyelőre 50–100 tagot számláló Magyar Liberális Párt nem kíván néppárti jellegű öltönyt. Célja, hogy megteremtődjék Magyarországon a szerepének és erejének tudatában megerősödött szabad polgárság, amely bázisát adja majd a pártnak.

– csh –

Amit nem nyertünk meg a vámon, elveszítjük a réven

A turisták valutaellátmányának puccszerű korlátozása kapcsán a kommentárok már alaposan körbejárták ezt a problémát. Többen rámutattak: meggátolhatatlan, hogy az állampolgárok feketén vásároljanak valutát és ezt kivigyék nyugatra. Ha már így van, akkor még mindig jobb, ha ott olyasmire költik a valutájukat, amiből az országnak haszna van. Például: ha olyan nyugati kocsikat hoznak be, amelyek élettartama hosszabb, üzemanyagfogyasztása kisebb, és a környezetet kevésbé szennyezik.

Kérdés – és ezt az eddigi kommentárok nemigen tisztázták – hogy egyáltalán indokolt-e megvásárolni az ilyen kocsikat. Mi célja lehet a vámnak ebben az esetben? Nyilvánvalóan nem a hazai ipar védelme. A magyarországi gépkocsialomány összetételét, kocsitípus, korszerűség és életkor szerinti megoszlását kívánják befolyásolni a vám kivetésével? De hiszen a legkedvezőbbben épp a vámentesség megadásával tudnának hatni erre (még a korosabb nyugati kocsik is részlegesen – egy olyan országban, ahol tömegével futnak nyolc-tizenkét éves Ladák, sőt Trabantok). Vagy talán azért vámolják meg a nyugatról egyénilleg importált kocsikat, hogy az állami autóimport hegemoniáját védelmezzék és tüntessék fel hasznosnak, sőt, nélkülözhetetlennek?

Természetesen fölmerülnek pénzügyi megfontolások is. Ha a nyugati kocsik olcsóbban és egyszerűbben, vagyis tömegesebben jöhetnek be, akkor esetleg megsappanna az érdeklődés a kommunista országokból behozott autók iránt (bár ez nem biztos, hiszen az ellátatlan igény még mindig nagy, és a vásárlóközönség fizetőképessége is különböző). Ebben az esetben a magyar külkereskedelemnek még több gondot okozna, ugyan mit vegyen át cserében a kommunista partnerektől a hozzájuk exportált áruinkért, amikor a nálunk kelendő áruik választéka amúgy is szűk, a pénzükkkel – a rubellel, lejellel – meg nem tudunk, mit kezdeni. Kereskedelmi és fizetési mérlegünk tehát a mainál is kedvezőtlenebbül alakulna ezen országok viszonylatában ugyanakkor, amikor gazdasági és politikai szempontok miatt a kormányzat nem meri rászanni magát arra, hogy korlátozza a velük lebonyolított áruforgalom volumenét.

Nagyobb a meggyőző ereje annak a pénzügyi érvek sincs, hogy ha a nyugati kocsik magánimportja vámentes lenne, akkor az ország rendelkezésére álló keményvalutából túlságosan sok menne el erre a célra, pedig hát fontosabb

sabb szükségletei is vannak az országnak, amelyeket csak kemény valutával lehet fedezni. Amint akárki láthatja, az a valutamennyiség, amit a magán kocsimportőrök fölhasználnak, amúgy sem áll az állami külkereskedelem rendelkezésére, mert túlnyomólag illegális eredetű. És a fekete valutakereskedelmet csak olyan bürokratikus és drákói rendszabályokkal lehetne megakadályozni, amelyek sehogyan sem férnének össze a magánkezdeményezést és a külgazdasági nyitást pártoló kormányzati szándékokkal.

Az adminisztratív tilalmak módszerénél hatékonyabb lehetne a vállalatok útján megszervezett nyugati autóbehozatal. Elsősorban arról kellene gondoskodni, hogy egyetlen állami vállalat se élvezzen kiváltságokat, ne tölthesse be valamiféle csúcsszerepet, hanem állami és más tulajdonú cégek valóságos versenye érvényesüljön. Ez bizonyosan elősegítené az árak leszorítását, mert több importőr előbb megtalálná az olcsóbb ajánlatokat a nyugati piacon, mint az elkényelmesedő monopólista. Amellett a vállalatok által lebonyolított importnak az az előnye is meglehetne az egyéni vevőkkel – mint botcsinálta importőrökkel – szemben, hogy nagy tételben kedvezményesebben vásárolhatnának, annál is inkább, mivel nagyobb áttekintésük lehet a piac fölött. Mindezen fölül valuta megtakarításával járna az is, hogy ezer kocsiért nem ezer embernek kellene kiutaznia, hanem egynek: egy rátermelt és hozzáértő üzletkötőnek.

Sajnos, egyelőre a minden tekintetben hátrányosabb helyzetű egyéni vevők még mindig hatékonyabban és rugalmasabban lépnek föl autóvásárlóként nyugaton, mint a vállalatok. Ez utóbbiak kényelmességére jellemző, hogy még az sem jutott eszükbe: mentessék vevőiket a vámjelzés veszélyeitől. A vállalati importban érkező nyugati kocsik elvámolása végett a vevőknek kell eljárniuk, pedig az importáló cég egy tételben elintézhette ezt, megelőlegezve a vám összegét, amit azután a vevők a vételárral együtt nála egyenlíthetnének ki.

Összefoglalva: Valódi piaci viszonyokra van szükség a személygépkocsi-fronton. Ezek létrejöttét kellene segítenie az államnak ahelyett, hogy a mai szűkös helyzetből próbál pitáner módra hasznot húzni. Az állam edeskeveset nyer a magánúton importált kocsik vámján, annál jóval többet veszít a nemzetgazdaság az aránytalanul nagy valutakiáramlással és a kocsiál-

Közös nyilatkozat

(Folytatás a 2. oldalról)

Az Európában uralkodó új szellem által vezéreltetve és nézeteik egymáshoz közelállása által ihletve a négy fél úgy véli: a szubregionális, a regionális és a térségek közötti együttműködés lényegesen hozzájárulhat ahhoz, hogy földrésziánkön fokozatosan kialakuljon egy közös gazdasági térség.

A négy kormány azzal a szándékkal veti meg az új minőségű együttműködés alapját, hogy az tovább javítsa az európai viszonyokat.

Együttműködésünk jelentőségét és eredményeit tudatni fogják azon országokkal, amelyekkel a nemzetközi szinten szoros kapcsolatban állnak.

(MTI)

Ahogy egy „kellemetlen” tanú látja:

Kollaboránsok és karrieristák a kisgazdapárt központjában

II. Karriertörténetek...

Szerénységem – mivel azon „kései” szülöttek közé tartozom, akik eme „születési hiba” okán nem léphetek be már 1930-ban, 45-ben, sőt még 56-ban sem a Kisgazdapártba, mivel még nem is léteztek vagy csupán kisgyermekként, ifjúként éldegélték át a történelmi időket – csupán az 1988-as újrakezdő pártalapítókhoz tartozik.

Ettől kezdve azonban sorsa úgy hozta, hogy mindig a sűrűjébe keveredtem a vezérkedők és a vezetésre valóban hívottak körében dülő, nemegyszer viharos, máskor kínos, sőt kifejezetten kellemetlen eseményeknek, szituációknak.

A történelmi Pilvax felemelő pillanatát – előzetes értesítés híján – 1988. november 18-án még lekéstem, de több barátom későbbi időpontban, egymástól függetlenül előadott, de lényegileg összecsengő véleményéből rövidesen megtudhattam: ott, akkor Pártay Tivadar – mintegy Magyar Ajatollah – kinevezte a vezetőséget és a legfontosabb tisztségek ideiglenes viselőit, (Némelyek pl: Dragon Pál, Bereczky Vilmos, Bejczy Sándor, Oláh Sándor – esetében ez olyan „jól sikerült”, hogy az érintettek azóta is úgy vannak evvel az ideiglenes jelleggel, mint az itt-tartózkodó szovjet csapatok...) Túl a tréfálkozásokon: belátom (akkor is beláttam!), hogy az újraindulásnál – ilyen negyven év után! – mindez szükségszerű volt.

Úgy tűnt, hogy alig másfél hónap múlva alapítóvezetőink maguk is szükségét érezték a demokrácia felújításának is: 1989. január 21-re többünknek meghívót hozott a posta a végekre, a meggyébe is (ahol a legnehe-

zebb és legvakmerőbb dologra, a vidéki pártszervezetek megalakítására vállalkoztunk! (Kibővített vezetőségi ülésre invitáltak, „országos viszonylatban”. Ott, a Népfőnt Belgrád rakparti székházában azonban hamarosan be kellett látnunk: szó sincs semmiféle demokráciáról, csupán annak egy halovány látszatáról...

A fiatalabb „személyiségek” Dragonnal az élen, rögtön a tanácskozás elején kivonultak, hogy az „új”, demokratikusan megválasztandó vezetőségre a jelölést megtegyék. Az idősebbek pedig szóval tartottak bennünket – Isten áldását kérve pártszervező munkákra. – Ők félórát beszélgettek, emlékeztek a múltra, mi pedig két percet kaptunk, amelyet Kovács László levezető elnöki hatalmával igyekezett betartani, hogy időben megszokjuk: a demokrácia fegyelmet is jelent. Igaz, mi csupán mai, égetően aktuális és – főként vidéken! – megoldhatatlannak tűnő gondjainkról, javaslatainkról tudtunk és akartunk beszélni. Mondhatuk. Egyetlen kérdésre, felvetésre sem kaptunk választ...

Majd végre, amikor az általunk ismertebb nemzedéktársaink a délutáni órákban visszatértek közénk a „jelölésről”, azt hittük, ők fognak érdemben (és egyáltalán!) a Balogh Erika által gondosan jegyzett felvetésekre válaszolni. Tévedtünk. Némelyek egyenesen bomlasztó akadémikusokká tekintették megnyilvánulásainkat!

A lényeg nem a pártszervezés-építés ilyen-olyan gondja, teendője volt, hanem az „új” vezetőség, amelyet úgy „választottunk”, hogy Dragon felolvasott egy névsort – amelyen ők „dol-

goztak” óráig –, majd közölte, hogy akik a nevüket hallották, maradjanak, a többiek pedig mehetnek haza s csak szervezzék szorgalmasan az (el-nem-mondott instrukciók szerint) a helyi szervezeteket. A közkatonákat, hiszen láthatjuk: a tábornoki kar már készen van...

Akiket Dragon felolvasott, az volt a vezetőség. Megválasztotta önmagát. Aztán Pártay úr listáját elfogadva, már akkor „megválasztottak” egy politikai bizottságot, amely kifürkészhetetlen módon olyan legitimitást kapott az ideiglenes intézőbizottságon belül (!), hogy azt többé leváltani, mindegyik – erkölcsön, jogon, demokratikus játékszabályokon felüli! – hatáskörét senkinek és semminek korlátozni azóta sem lehet.

Ez a „testület” – a misztikumok világába sorolt „pártalkotmány” és „jogfolytonosság” szentségeire való hivatkozás alapján – tagjai szerint tisztségében maradt a március 23-i, első nagyválasztmány után is, s lényegében dr. Balogh úr „történelmi érdeme”, hogy – „megszilárdította” e testület hatalmát és ezáltal (ahogyan ő és hívei harcosan állítják) helyrehozódott a Jurtában és az ott, a demokrácia-családságával megválasztott (?) ideiglenes intézőbizottság által szétvert (?) pártegység. Igen, a pártegység, ez a bolsevista hit szerint mindenekfelett való szentség, amely egészen közelről és konkrétan ezeknek az „uraknak” a felfogásában azt jelenti: aki ezen ősi kövületeket (értsd: politikai bizottság, és egyes kipróbált tisztségviselők) bírálni merészeli, netán bármiben más a véleménye, akár csak a gondolata is,

azt a jog, erkölcs, emberség és egyéb hasonló jelentéktelen kategóriák fölött álló „politika” nevében – e misztikumról elnevezett „bizottságnak” joga és kötelessége kizárni.

Visszatérve a január 21-i „nagy napra”: akiket Dragon nem olvasott, azok másnap a Magyar Nemzetből megtudhattuk, hogy kiket „választottunk” PB-tagnak, az elnök, főtitkár mellett öt „jogfolytonost” alelnöknek, vagy három-négy főtitkárhelyettest, nagybudapesti, miskolci főtitkárokat, stb.

Igaz, e sok álmatlan éjszaka és sok-sok hangos napközbeni csatározás néhez „munkájával” létrehozott „tábornoki kar” nem tudott igazán kiket irányítani, hiszen akkor meg az egész országban alig volt húsz, egyenként is néhány fős szervezet... (Borsodban például egyetlen, 3-4 fős „szervezet” működött az érdeki nagyválasztmány idején júniusban is s így például Iván Gézának – aki ismét PB-tag, országos alelnök – otthon még vagy három-négy pártfunkciót is be kell(ett)? töltenie, hogy azok üresen ne maradjanak.

A „tábornoki kar” működésképtelensége egyre jobban kiütöközött s a budapesti, Múzeum-kávéházbeli, kizárólag a személyeskedésre, pozícióharcra korlátozódó lárma az elviselhetetlenségig felerősödött, és elhallatsztat az ország távoli, vidéki szervezeteiig is. Ebben az időszakban tűnt el halálosan megsértődve, kiátkozással minden régi és új funkciójából dr. Balogh György is...

A pártnak ezt a kalózok szabad prédájának órájára hasonlító állapotát ragadta meg – a párt, sőt a nemzet történelmi értékei, politikai jövője fölött érzett őszinte aggodalommal! – a bajok összetevőit elemző levelében egy kitűnő – éppen ezért már az elsők között „kiütött” – fiatal elméleti közgazdászpolitológus: LÉGRÁDY TIBOR.

Faludi Sándor

(Következik: karriertörténetek
2: Az első kiátkozások
a Jurtától Érdig)

„MAGYARORSZÁG TERÜLETÉN DOHÁNYOZNI TILOS!”

Természetesen „csak” figyelemkeltőnek használom a címet, hiszen ilyen valóság tartalmú kijelentés, törvény – utópia. Különösen akkor, amikor köztársaságunkban a szabadságjogok rehabilitációjára törekszünk; meghagyva önmérgeződésünk és a többi gyanútlan (!) mérgezésének – személyes jogom, hogy egészség elleni bűnténynek nevezem – lehetőségét. Ha valakinek máris fölborzoltam az idegeit, olvassa csak végig, lesz még néhány emberbaráti szavam. Először az, hogy enyhítem a „büntetést”, életfogytig tartó megszorításokra: MINDEN KÖZÖS HASZNÁLATÚ TERÉNY DOHÁNYOZNI TILOS! Munkahelyeken, a mindennapi élet közös színterein és otthon (!). A kiskapu áll: szeparált, legitim dohányzóhelyek működjenek. De kelljen izolálódni a nemdohányzóktól! A tudatos,

előzékeny félrevonulás – hála lustaságunknak – megkönnyítheti a leszokást...

Nem akarok felnőtteknek (!) „dedósódert” lenyomni, szükségesnek tartom viszont fenti „radikális” kijelentéseimet megalapozni. Mi az tehát, ami közös használatú tereken – régebbi dohányosként, saját magamon lemerve, körülöttem tapasztalva – a füstölés ellen szól?

„Koporsószőg” – élvezőkre és passzív – gyanútlan – füstszívókra egyaránt érvényes: csökkenti, rontja a munkateljesítményt (a szexuálisat is!) – csökkentheti a látásélességet, izgatja, károsítja a nyálkahártyákat – állítólag „megnyugtat és „növeli” a gondolatok intenzitását; valójában idegességet, feszültséget, felületességet provokál – krónikus légcsőhurutot,

torokkőszűrőlést, harákolást, gombócérzést vált ki – a szívinfarktus egyik kockázati tényezője, magas vérnyomást okoz; mert szűkíti az erek tőrfogatát, rontja a szívdizom munkáját is – hajlam szerint rákkeltő ágens, a nemdohányzókat szűrő sem védi a füst karcinogén vegyületeiről – az átörökölt DNS-re olyan hatása van, mintha atombomba robbanna bennünk – gyerekeink fejlődő szervezetének ezért is, sőt már méhen belül is (!) óriási károkat okoz –, pszichoszomatikus betegségek jelentkezhetnek elsősorban a nemdohányzó körében, a kényszerű összefértségtudatos vagy tudat alatti feszültségtartalmára –, előnytelenül „helyettesíti” a fogmosást, tönkre teszi a szájuveg természetes vegyi védekezőképességét – kézhez tapadó mikroorganizmusok, mérgeanyagok e segédeszköz közvetítésével orálisan (szájon át) a szervezetbe jutnak –, a betegségek gyógyulását, a regenerálódást lassítja –, és nem utolsósorban a már említett érzékület (érmeszese-dés) súlyos fokában szövetelhalást, üszkösödést és végtagelvezítést (amputációt) eredményezhet.

Aki úgy gondolja, nem becsüli sokra az életét, vállalja a fentiekkel „valamiben úgyis meg kell halni” jelszóval, s még a fiataloknak sem akar jó példát mutatni, ám, folytassa a füstölést SZABAD TERÉNY és arra kijelölt, zárt, jól szellőztethető, külön helyiségben.

Egyezzünk meg abban – és ez TISZTELETTELJES KÉRÉS –, hogy a már leszokottakat és a nemdohányzókat megkíméljük a kényszerítől. Legyen ez a jövőnek, az új századnak, gyerekeinknek szóló nagyszerű üzenet.

Ne várjuk meg központi határozatok lassú, néha bizonytalan megszületését, adminisztratív kényszerét! Éppen az egyetemes szabadságjogok nevében az érintettek vár élettereinkben – ahol ez még nem történt volna meg – ennek bevezetése. Valamennyiünk javára.

Még a dohányosokéra is, akik nincsenek tekintettel – ma még – a koporsószőgét később akarókra, az életreform híveire.

Palásti Szabó János

Egy öreg hölgy kívánságára közöljük

Sztálin szelleme még mosolyog Prága felett**Világsajtó**

Az olasz L'ESPRESSO

Mennyire „román” Craxi Szocialista pártja? című cikkében Guido Quaranta azt írja, hogy az olasz politikusok szó-készletében új szó honosodott meg: a „román”, sőt kettő: „román rendszer”, amivel Nicolae Ceausescu despotikus kommunista pártját jelzik.

A neologizmust Occhetto, az Olasz Kommunista Párt főtitkára alkotta a választási kampány során, mondván, Bettino Craxi Olasz Szocialista Pártja elvesztette egykori pluralizmusát, és egyre inkább a román típusú rendszerhez hasonlít. Fabio Fabbri, az OSZP szenátorainak elnöke ezt azzal utasította vissza, hogy a román párt a kommunista elnevezéssel büszkélkedik, akárcsak Occhetto olasz pártja, és Ceausescu Togliatti barátja volt.

Egy másik szocialista szerint amikor az OSZP-ben komoly politikai ellentétek merültek fel, különböző áramlatok jelentkeztek, akkor kongresszusi szavazást tartottak és mindenki megmérhette a súlyát. A mai OKP-ban ellenben vannak brezsnyevianusok, gorbacsoviánusok, szociál-

demokraták és liberáldemokraták, de az irányzatokat nem engedélyezik, és mivel nem szavaznak róluk, senki sem tudja, mekkora valójában a súlyuk. Az OKP-ban minden megváltozott, kivéve a lenini eredetű demokratikus centralizmust: ugyanaz az elv, amely biztosítja Kelet-Európa konzervatív kommunista pártjainak monolitikus egységét, köztük a románét. Mindazonáltal négyesemkört nem kevés szocialista halkan elismeri, hogy van valami „román” az OSZP-ben. Természetesen a főnök hibájából, de az alattvalókéból is. Többen is megfigyelték például, hogy az utóbbi öt hónapban Craxi egyedül irányította a pártot, mert a milánói országos kongresszus után lekötött vezetőiséget csak néhány hete újítták meg. Craxi az egyetlen főtitkár, aki személyesen dönt a párt irányításához szükséges kiadásokról.

Rossz nyelvek szerint azért is hasonlít Craxi Ceausescuhoz, mert a román diktátorhoz hasonlóan nagy védené politikai rokonainak. Azt mesélik, hogy nem illdmos jelenlétében bírálni sógorát, a milánói polgármestert. És ugyancsak óvatlanság lenne ellentmondani döntésének, hogy jelölje Bobo fiát a következő évben ugyanazon város egyik (tanácstagi) székébe.

- vp -

A bármilyen színű diktatúra gyűlölete a haladás hő óhaja életkortól független... Breslmayer Tiborné 89 éves budapesti (1093 Mátyás u. 11. 31/a.) olvasónk egy kicsit többet szeretett volna tudni arról, amit a tévé közvetített Deutsch Tamás és Kerényi György csehszlovákiai anabázisáról. Érdeklődésének – anyagtorlódás miatt – csak most tehetünk eleget s egyúttal szíves megértését kérjük.

Hárman beszélgettek augusztus 29-én, a tv-híradó harmadik kiadása után. Aki kérdezett, Barándi Zoltán, a SZEM-PONT-nak, az MDF Budapesti Televíziós Szervezetének Lapjának szerkesztőbizottsági tagja volt. A beszélgetést terjedelmi okokból minimális rövidítéssel közöljük.

Barándi: Hogyan történt a letartóztatásotok? Mennyire volt erőszakos a karhatalom?

Kerényi: Az én elfogásom erőszakos volt, de nem vertek. Négy ember fogott le egyszerre, szó sem lehetett verekedésről...

Deutsch: Rendkívül brutális, bár nem az enyém volt a legbrutálisabb. Civilek fogtak le, átadtak az egyenruhás rendőröknek, és azok, mint a megveszekedettek, elkezdtek gumibotolni. Sőt, az egyik gyomorszájon is vágott gumibotlással...

Barándi: Milyen körülmények között voltatok fogva?

Deutsch: Amelyik börtönben mi voltunk, ott embertelen körülmények voltak s az még nem is a legrosszabb cseh börtön. Koszos, piszkos volt, guggolós vécével, stb.

Kerényi: Patkány is volt...

Deutsch: Patkányok voltak; rendőrházba öltözve...

Kerényi: Hadd tegyem hozzá, hogy „előfordultunk” Prága legmodernebb fogdájában is, két napig. Ez a Fórum Szálló tövében van. A nyolc nap alatt

három más-más cellában voltunk. Eből két napot az úgynevezett jobb börtönben töltöttünk. Amikor bevitték minket, nyolcan voltunk egy olyan zárkában, amelyben hat ágy éppen csak elfért.

Kerényi: Én egy kétszer háromméteres cellában ébredtem, ahol ketten voltunk. A zárka tele egérrel, a vécé lehúzhatatlan. Az ételről ne is beszéljünk: augusztus 21-től 29-ig hat kilót fogytam.

Deutsch: Azóta is gyomorrontásom van. Folyamatosan.

Kerényi: Egy rabtársam elmondta, hogy csupán Csehországban háromszáz börtön működik. Ezekben jelenleg körülbelül százezer embert tartanak fogva.

Deutsch: Csehszlovákiában láthatóan a belügy a legfontosabb „iparág”, az élő posztstálinista diktatúra alapillére. A parancsuralom azonban már nem működik tökéletesen. Megcsapta a demokrácia szele.

Kerényi: A belügyi szervek sem óramű pontosságúak. A Charta 77-tel éppen azok közreműködésével sikerült beszélnünk, holott augusztus 21-e előtt hiába próbálkoztunk ezzel.

Barándi: Azt, hogy a diktatúra om-ladozik, mi sem bizonyítja jobban mint, hogy a sajtó kezdetben éles kirohanásokat intézett ellenetek, a bíróság azonban az ítélethozatalnál visszakozott...

Deutsch: A diktatúra még nem om-ladozik, de már nem működik precízen. Sajnos, a cseh diktatúra még rengeteg újat is képes produkálni. Egyelőre nagyjából úgy működik, mint a hetvenes évek elején a magyar.

Kerényi: Ha az autóban egy egyenes útszakaszon a vezető úgy száll ki, hogy követ tesz a gázpedálra, a kocsi addig gurul, amíg a benzint tart.

Deutsch: Amíg kanyar nem következik...

Borváro Zoltán

A franciák nem szeretnek szavazni

A népszavazás intézményét Franciaországban a forradalom vezette be 198 évvel ezelőtt. Azóta 22 alkalommal rendeztek népszavazást, – plebiscitumot és referendumot – az országban nem egyszer inkább az éppen hatalmon levő győztes rendszer önigazolására, mintsem létkérdések eldöntésére. Egészen a második világháború utáni időkig inkább utólagos jóváhagyást, mint valódi vita eldöntését szolgálta. Valódi értékítéleté csak azóta vált a népszavazás. Egy tanulság: ha a kérdés valóban érdemi, sorsdöntő volt, a franciák szívesen járultak az urnákhoz, ha viszont úgy ítélték meg, hogy inkább a látszat kedvéért kérik ki véleményüket, otthon maradtak. Amikor sorozatban követik egymást a szavazások, a választások, az átlag francia jobb szeretné ha békén hagynák. Az első 150 évben nagyfokú formalizmus és tömeges érdektelenség kísérte a demokratikusnak sem mindig nevezhető népszavazásokat. Az 1870-es népszavazást hosszú „szünet” követte. Több mint háromnegyed évszázados szünet után 1945-ben már valóban demokratikus volt a népszavazás. De Gaulle tábornok úgy vélte, hogy nem szabad visszatérni a korábbi alkotmányhoz. Tervét 1945 októberében a népsza-

vazás elsőpró többséggel hagyta jóvá. Igaz, ötmillió választó távolmaradt s a 96 százalékos „igen” csak a de gaulle-i terv iránti bizalmat jelezte s nem a tábornok irántit. Csak harmadszorra, 1946 októberében sikerült a módosított új alkotmányhoz megszerezni a szavazók többségének támogatását. Az 1958 őszén megtartott népszavazáson több mint kétharmados többség hagyta jóvá az általa hozott új alkotmányt s ezzel létrejött az ötödik köztársaság. (Igaz, a jogosultaknak csaknem húsz százaléka távolmaradt a szavazástól.) A további népszavazások a csökkenő érdeklődést tükrözik. 1972-ben már csaknem negyven százaléku maradt otthon, amikor az EGK kibővítéséről, Nagy-Britannia csatlakozásáról kellett volna szavaznia. A negatív csúcs az egy éve, 1988. november 6-án megtartott népszavazásé. A 38 millió jogosult mint 63 százaléka, csaknem 24 millió francia nem tartotta érdemesnek, hogy véleményt nyilvánítsanak Új-Kaledónia jövődó státusáról. Igaz, ezt a népszavazást olyan „sorozat” előzte meg, mint a kétfordulós elnökválasztás, az ugyancsak kétfordulós parlamenti választás, – úgy látszik, a szavazóknak elegendő volt a választóhelyiségekből.

Mayer Mihály Kisdorogon született 1941. január 31-én. Szülei egyszerű emberek, németajkiak. Édesapja a szovjet deportálás áldozataként munkatáborban lelte halálát. 1959-ben Bonyhádon érettségizett, majd a Győri Teológiai Főiskolán végezte tanulmányait. 1964-ben szentelték pappá, s mint káplán Simontornyan kezdte papi hivatását. Dunaföldváron lett vikárius, majd plébános. 1985-ben került Szekszárdra – plébánosként. 1988. december 23-án II. János Pál pápa kinevezte a pécsi egyházmegye segédpüspökévé. Ez év februárjában szentelték püspökké. November 3-án Mayer Mihályt a Szentatya megyéspüspökké nevezte ki.

– *Püspök úr, Önt 1989. február 11-én szentelték püspökké – Giru de Marcello titulussal. Ez mit jelent?*

– Amikor valakit segédpüspökké neveznek ki, akkor egy régi püspöki székhely címét, titulását adják és arra szentelik. Az én titulussom, az Nyugat-Afrikában, Namíbiában – a Szent Ágostonnak földjéről való – ott van ez a Giru de Marcello. Ennek a püspöki székhelynek a titulására lettem szentelve és mint pécsi segédpüspök besztva. Ha jogilag is megyéspüspök leszek – decemberben lesz a székhelyem –, akkor ez a cím megszűnik. Majdnem olyan, mintha onnan engem ide Pécsre helyeztek volna.

– *Püspöki jelszavául választotta: „Gaudium nostrum Dominum” – A mi örömünk az Úr. Kérem, hogy ezt értelmezze.*

– A mi örömünk az Úr, az annyit jelent, hogy minden ember keresi az örömet, keresi a boldogságot, a megelégedettséget. Keresi a keresztény ember, keresi az ateista ember, keresi a közömbös ember, egyszóval mindenki. Hogy odaraktam a jelmondatomba a „mi” szót, az tulajdonképpen a keresztényekre vonatkozik. Nekünk, keresztényeknek – akik egybetartozunk az Isten előtt, akik Jézus Krisztusban hiszünk –, a mi örömünk az Úr Jézus vagy az Úr Isten.

– *Kedves dolog olvasható az életrajzában: „Gimnáziumi felvételemet plébánosomnak köszönhetem, mivel az úttörőmozgalomtól való távollétem miatt erre csak baráti összeköttetés segített.” Történt mindez az 50-es években.*

– Ez az akkori idők politikája. Akik faluhelyen először beálltak az úttörőbe, azok legtöbbször csak úgy, lelkesedésből tettek. Én tartalmat nem sokat láttam mögötte. Később az igazgatónő a jellemzésembe azt írta: „Semmi hibája nincs, csak egy, hogy nem volt úttörő.” Ezt a hibát akkor is meg most is vállaltam, de nem tartom ezt olyan nagy értéknek sem, hogy én most ezzel tüntessem.

A MI ÖRÖMÜNK AZ ÚR

Beszélgetés Mayer Mihály pécsi megyéspüspökkel

– *Mi vonzotta Önt a papi pályához?*

– A legmélyebb és alapvető ok: az egy isteni hívás. Aki vallásos ember, megérti. – Aki nem vallásos ember, az elcsodálkozik ezen, hogy miféle isteni hívás? Azt várná, hogy valami csoda történt, és ennek a csodának a hatására indul el valaki. Lassú érlelődés ez. Amikor az '50-es éveket említem, akkor az emberi szempontokat említésem inkább. Kisdorog német község volt, a lakosok többségét kitelepítették. Ekkor tapasztaltam meg a saját családom, a falu életéből, hogy semmi biztosítékot nem ad sem a ház, sem a föld, sem a vagyon, sem a rokonság. Egyedül az erkölcsi alap az érték az ember életében.

– *Ön szerencsés embernek mondhatja magát, mert papi pályájának fordulópontjai mindig egy-egy reformfolyamathoz kapcsolódnak. 1964-ben a II. Vatikáni Zsinat időszakában szentelték pappá. S most, hogy püspök lett, az országban nagy belső átalakulás zajlik. Jelentett-e s jelent-e ez Önnek könnyebbséget, segítséget?*

– A II. Vatikáni Zsinat az egyház megreformálását a liturgiával kezdte. Az ember a hívekkel a liturgián érintkezik a legtöbbit. A latin helyett szép lassan áttértünk a magyar nyelvre. Próbáltunk a híveknek tartalmat adni, és megmutatni, hogy a vallás nemcsak szép, hanem a szépség mellett a másik érték a tartalom. Ez már megrajzolja, hogy káplánként mire kellett a hangsúlyt tennem. Most pedig megint itt van az új lehetőség. Itt most meg kell mutatni, hogy az életben a tartalom és a mélység mindig több, mint csupán a felületes szövegek hangsúlyozása.

– *Mit tekint püspöki, illetve megyéspüspöki szolgálata fő célkitűzésének?*

– Fő célkitűzés? Elsősorban hosszú távra kell gondolnom. Ahogyan dr. Cserháti József megyéspüspök úrnak 1961-től mostanáig küzdenie kellett, és harcolnia szellemikben is, lelkiekben is, hogy megőrizze az egyházat, most nekem azt a kevés papot – aki megmaradt –, azokat a laikusokat, akik beállnak a sorba, hogy az egyházmegye ügyét szolgálják, őket kell összetartanom. Őket kell szellemileg,

lelkileg, szeretetben összefogni. És úgy dolgozni, hogy az elkövetkező 10–20 évben az egyház abból a sok feladatból, ami ráhárul, azért néhányat meg tudjon valósítani.

– *Október 20-án megalakult a magyarországi egyházak vezető képviselőiből álló Országos Vallásügyi Tanács. A Tanács elnöke Németh Miklós miniszterelnök, alelnöke Glatz Ferenc művelődési miniszter, titkára Sarkadi Nagy Barna miniszterhelyettes. Milyen céllal jött létre ez a Tanács?*

– A katolikus egyház polgárai és az állam polgárai is egy helyen élnek, Magyarországon. Az érintkező pontokat kell minél magasabb szinten megtárgyalni, és amiben megegyeznek, azt tovább is kell vinni a középső, illetve alsó szintekre. Hiszen emlékszünk, hogy az elmúlt évtizedekben is nagyon sok mindent megtárgyaltak, csak éppen nem került az alsóbb szintekre. Ezt bizonyította a mostani hittanbefrattás is. Elég volt a megyei tanácsok oktatási osztályának behívni az igazgatókat, elmondani, hogy udvariasan és emberségesen fogadják a lelkészeket. És az igazgatók, pedagógusok udvariasan, emberi módon, előzékenyen fogadták a papokat. Ezt az egységet, ezt kell biztosítani. Jó az, ha az egyház részéről is és minisztérium részéről is egység van és lesz is. A püspök láthatja, amikor az egyházmegyében mozog és bérmálni megy, beszél a papokkal, hogy a főnti egység lent hogyan érvényesül. Van-e valahol olyan zsákutca, amit még nem nyitottak ki.

– *Jogutód nélkül megszűnt az Állami és Egyháziügyi Hivatal. Ezzel megvalósult az állam és az egyházak eddig csak deklarált szétválasztása. Az egyházak szabadok. Hogyan tud élni az egyház ezzel a szabadsággal?*

– Úgy gondolom, ez nem probléma, mert a szabadságnak az egyik ellentéte a szabadosság, a másik a diktatúra. Az egyház nem diktatúrát akar, ezt mindenki látja, és mindenki tapasztalta, hogy az egyház nem szabados. Ezt igazolja, hogy a tízparancsolatnak a talaján áll, és Jézus evangéliumi tanácsát követi. Az egyház elismeri az alapvető emberi jogokat, s szerint kíván élni. Az egyházat éppen ezért nem kell korlátozni, mert nem kell félni tőle. Azokat kell korlátozni, akik a szabadsággal visszaélnak vagy visszaéltek.

– *Püspök úr, eddig az állam, most pedig a köztársasági elnök jóváhagyására van szükség a püspöki kinevezéshez. Nekem úgy tűnik, hogy csöbörből vödörbe estünk. Paskai bíboros nem véletlenül tiltakozott ez ellen, mert ez veszélyeztetheti a vatikáni-magyar tárgyalásokat.*

– Eddig sokkal több kinevezéshez kellett az Állami Egyháziügyi Hivatal

(folytatás a 7. oldalon)

(folytatás a 6. oldalról)

jóváhagyása Megyeszékhelyre, járási székhelyre vagy kiemelt helyre a püspökök csak úgy nevezhetett ki plébánost, ha előtte az ÁEH-val megbeszélte. Most ezek elmaradtak, csak a püspöki kinevezésekhez kívánna az állam a legfelsőbb hozzájárulást. Az új egyházügyi törvényben, amely jóváhagyásra kerül, még így szerepel. Ez már annak idején is vita tárgya volt. A bíboros úr is ezért tiltakozott, hivatkozva arra, hogy a Vatikánnal folytatandó tárgyaláson ez negatívum lehet.

– Az Ön kinevezése még állami jóváhagyással történt?

– Az én kinevezésemhez még volt előzetes, ún. állami hozzájárulás. Ez egy jogi aktus, annyit jelent, hogy a Vatikán az államnak betérjeszt egy-két nevet, és ha akad köztük olyan, akit az állam megvétőz, akkor azt törölheti. A Vatikán aztán a megmaradt nevek közül választhat püspököket.

– Elkészült a törvényjavaslat a lekiismereti és vallásszabadságról. Szükség van erre a törvényre?

– Vannak államok, ahol nincs ilyen törvény, mert az alapvető emberi jogokat betartják, és az alkotmány ezt biztosítja – s ott ez korlátozásnak tűnik. A kontinentális európai jogrendszer azonban mindenütt ismer ilyen törvényt.

– A Magyar Katolikus Püspöki Kar közös állásfoglalása kimondja: „Mindannyian felelősek vagyunk közös országunkért.” Ön szerint a kibontakozást az egyházak hogyan, milyen eszközökkel segíthetik elő?

– Az egyház elsősorban a maga munkájával, felelősségre neveléssel, erkölcsös emberek formálásával járul hozzá. Hiszen ha felelőtlenek maradnak az emberek, ha nincs erkölcsi alap, ha nincs munkamorál, akkor abban az országban minden sokkal lassabban megy.

– Az egyházmegyében tervezik-e újabb szerzetesrendek, egyházi középiskolák beindítását?

– A Pálosok már elindultak. Talán lesz olyan szerencsénk, hogy a Jezsuiták is elindulnak. A Carmelita nővérek tulajdonképpen folytatják működésüket, de most már szerzetesrenden belül. Úgy tudom, hogy a pécsbányatelepi kórházba is jönnek majd nővérek. Mi sokat tervezünk, de az a kérdés, hogy mit tudunk megvalósítani. Sajnos, kevés papunk van, s kevés a szerzetes is. Nemrég olvastam a francia forradalomról. A cikk azt írja: Hamarosan megint lábra áll az egyház. Elgondolkoztam. Ez a „hamarosan” mit is jelent. 30, 40, 50 évet? Ha most azt mondom, hogy lábra áll az egyház, akkor nem éveket, hanem évtizedeket kell gondolni.

–rózsa ibolya–

Vigyázat, veszélyes hulladék!

Az Ipari Minisztérium elképzelése szerint a közeljövőben tervezett hat regionális hulladéklerakó jelentené a néhez helyzetben lévő hazai veszélyes hulladékok megnyugtató megoldását. Ezekből egy már működik, az aszódí; kettő pedig tervezés alatt van (Vértesacska, Kétpó).

A Kétpói Veszélyes Hulladéklerakó 4 megye (Szolnok, Békés, Csongrád és Bács-Kiskun) szennyének elhelyezéséről gondoskodna 25 évig. 140 hektár területen működne az átmeneti és végleges tároló, a hulladékfeldolgozó és talán az égetőmű.

Tervezésre eddig közel 15 millió forintot fordítottak. Az egész mű beruházási költsége 1 milliárd Ft.

A hely kiválasztásában vizsgálatokat végzett a MÁFI (Magyar Állami Földtani Intézet). Sokak számára nem érthető azonban, miért erre esett a választás. Úgy látjuk, a döntés a 4 megye feladategyeztető megbeszélésén dől el. Nem előzte meg elég alapos szakmai vizsgálat. Elmaradt a legfontosabb is: a lakosság idejében történő, korrekt tájékoztatása. A környéken élőknek eleinte hivatali-hatalmi titkolódzás, később dezinformációk sora sújtotta. Majd egymást érték a falgulások és egyéb felvilágosító jellegű előadások. Ezek azonban elkésettnek bizonyultak: minden környező faluban és városban határozott ellenkezésbe csapott át a rendezvény. Egy más mellett, de egymást nem érte

folyt a két malomban az őrlés. Egyetlen egy gyűlés után sem jutott senki sem előbbre.

A területfelhasználási engedélyt 1984-ben a Mesterszállási Tanács adta ki. Az építési engedélyt a Kétpói Tanácsnak kellene kiadnia. A falu egy emberként tiltakozik. A mezőúri Magyar-Mongol Barátság MgTsz bejelentette, hogy nem mond le termőföldjéről. Nem csoda, hiszen Szolnok megye legjobb minőségű földjéről van szó. Hatalmas összegeket költöttek az ún. lineár-öntözőrendszerek megvásárlására. Exportra termelik errefelé a búzát, paprikát stb. Vajon ki fogja ezeket megvásárolni? Valószínű, hogy a lakosság is el fog vándorolni erről a környékről.

Így kényszerült arra a Kuncsorbai és a Kétpói Társadalmi Bizottság, hogy független szakértői véleményt készíttessen a KÖVIKOR Kft-vel. Ennek eredménye alátámasztotta eddigi aggályait:

– A terület nagy részén nincs meg a tervezéshez szükséges 3,5 m agyagréteg. Nem is lehet, hiszen egy 1751-es térkép szerint itt folyt a Nagyszeg nevű folyó.

– A talajvíz egyre emelkedik az öntözés és a közelben lévő Nagykunági-főcsatorna megléte miatt.

– A kérdéses terület az árvízvédelmi tervbe tartozó terület szegélyén található.

– Nem tartják gazdaságosnak a mezőgazdasági terület kivonását, sem

magát az építkezést. A veszélyes hulladékok lerakási költsége nagyon magas (17–35 000,- Ft/tonna).

Tiltakozásul összegyűjtöttek 3800 aláírást, melyet benyújtottak a megyei tanács elnökének. Csatlakozott a HNF Mezőúron, Kisújszálláson, Túrkevéen, Kétpón és Kuncsorban; a Törökszentmiklósi Állami Gazdaság, a Túrkevei Vörös Csillag MgTsz, a Mezőúri Dózsa MgTsz, a Mezőúri Magyar-Mongol Barátság MgTsz és a Kuncsorbai Búzakalász MgTsz; az MSZDP Szolnok Megyei Szervezete, a Független Kisgazdapárt Szolnok Megyei Szervezete, az MDF Szolnoki Szervezete, a HNF Szolnok Megyei Bizottsága és a HNF Szolnok Megyei Környezetvédelmi Bizottsága.

A FÖLDGÉP és a KVM nem látja akadályát a munka további folytatásának. A MÉLYÉPTERV-től pedig várják a hidrodinamikai vizsgálatokat és a beruházási programtervet.

Helyesebb lett volna a lakossággal együtt dönteni az egyébként mindannyiunkat érintő és érdeklő fontos kérdésben. Az új környezetvédelmi szabályozóknak támogatniuk kell a hulladékszegény és hulladékhasznosítási technológiákat.

Bár nem vonjuk kétségbe a vállalatok és intézmények hozzáértését, nagyon sajnáljuk, hogy a legtöbb környezetvédelmi beruházásunknál ugyanazon problémák merülnek fel és maradnak megoldatlanok.

Osztrovszky Clarindó

Felriadok. Ropognak a fegyverek! Milyen nap van ma? Szombat. Október 14. (1989-ben!) Szóval nem 23-a! Akkor jó!

De mégis lőnek! Hány óra? Hét. Reggel van. Még alhatnánk – pihenőnap. Apa, mi ez? Géza, lőnek? Hívd be a kutyát a házba! Kimegyek a kertbe. Jól belátni a völgyet. A szemközti domb felől jönnek, Kömlőd felől. Kisebb-nagyobb csoportokban. Az egyenruhások tüzelnek összevissza. Több csoportjukban civilru-

Nem mese ez...

hás nők is jönnek velük. Mennek a kertek közti utakon, keresztbe a szőlőkön, gyümölcsösökön.

Tapossák a Kiss Imre és a Gombosék kukoricáját. Már a bekerített kertekben közelednek és tüzelnek szinte folyamatosan. Hallhatóan jól érzik magukat.

Nem akadály a néhány éve épített kerítés: mászik át a puskás ember a Kunfalvi János bácsi szőlőjéből a Nagy Jóska gyümölcsösébe. Tapossa a bakancs a drótfonatot. És tovább, kertből kertbe. Látják, hogy ott állok – hozzánk nem jönnek. A kutya ugat, a gyerek sír, feleségem csitítgat: ne menj le, tavaly is feleségesen izgatad magad, semmit sem ért, hogy veszekedjél velük, hogy ezek magánterületek.

Van, amelyik még a háború előttről, a többi meg a tanács parcellázta majd tíz éve.

Szerintük hiába építettünk utakat, házakat, hiába ültetjük be a parlagot szőlővel, gyümölcsfával, hiába emelünk kerítéseket éppen az ő fajtájuk ellen: ez a paksi vadásztársaság területe mindörökké! Az, hogy kopog a sörét a zárkerti házak, a Kömlőd szé-

li Kiss Imre és a Paks széli Svincsök háza tetején, az nem érdekes.

Ővek az ország, a hatalom, a dicsőség: több tucat lövéssel két vagy talán három fácánt is lőtek. Gratulálók!

De! Honfitársaim! Meddig maradhat ilyen méltatlan kezekben ez a rengeteg fegyver? Gyermekekorom ríkató olvasmánya volt, hogy az uraság hajtóvadászatának talpai alatt ment pocékba a szegény paraszt kis terméskéje. Így tanították. – Ezt meg láttam! Ezek a földek virágzó sváb kertek voltak 50 évvel ezelőtt. Azután évtizedekig parlagok. Néhány száz méterre innen még ma is műveletlen, de az akácligetek között még élnek a régi szőlőtőkék, meggy- és diófák.

Hát mondja, mai uraság, olyan nehéz megérteni, hogy a kisembernek is van magántulajdona?

Hogy mi, magyarok, kiknek ősei közt tán a Kárpátmedence összes népe előfordult, szeretjük a földet, és termelni akarunk a magunk hasznára, az ország javára! Hogy hiába tapossa földünket akármilyen fegyveres, újra beültetjük!

De ne tapossa!

Benes Géza

A mesék néha valóra válnak?

Ha akadnak olyan élettörténetek, amelyek közel állnak a mesék világához, akkor Hamza D. Ákos története feltétlenül ilyen. Hogy mégis különbözik a meséktől, az csak annak tudható be, hogy világ életében kerülte a csillogást, pedig volt idő, amikor egyetlen csettintésére gyulladtak ki a rivaldafények.

Valaha, az első világégés utáni nehéz időkben, álmodozó szemű vidéki fiúként került a budapesti Képzőművészeti Főiskolára, ahol Csók István és Strobl Alajos irányítása mellett sajátította el a művészi kifejezés eszközeit. Tehetségének és szorgalmának köszönhetően jutott el a festők Mekkájába, Párizsba. Ifjúkori tehetségére mi sem jellemzőbb, mint hogy képeit 1929-ben már kiállították a Miromesnil Galériában. Ösztöndíja letelével azonban nem tudott elszakadni Párizstól. Rabul ejtette Montmartre nyüzsgése és a művészvilág atmoszférája, amelyben mindig ott vibrál az ismeretlen világ kihívása.

Csak egy kicsit akart ott időzni, amiből tíz év kerekedett. És mivel épp azokban az években indult világhódító útjára a hangosfilm, egy kicsit kacérkodni akart a celluloidszalaggal. Mire azonban felocsudott, már kamerákon át nézte az oly szépnek tűnő világot.

Frissen szerzett tudományával nyomban hazaindult, akár a mesebeli szegényfiú a megszolgált kincsel.

Itthon lázasan fogott első filmjéhez; abban az időben ugyanis bukni csak egyszer volt szabad. A „Gyurkovics-fiúk” azonban meghozták a nagyon várt sikert. Rendezői instrukciói nyomán sorra születtek filmtörténelmünk örökbecsű darabjai: Egy szoknya, egy nadrág, Sziriusz, Bűnös vagyok. Tanácsaira, véleményére olyan színpadi csillagok figyeltek, mint Jávor Pál, Szörényi Éva, Karády Katalin. Baráti köréhez tartoztak a kor neves zeneszerzői éppúgy, mint a humán politika élharcosai.

A mesék forgatókönyve szerint azonban meg kell jelennie a gonosz szellemnek is, és mivel 1944-et mutatott a naptár, és a magyar politika színpadán végleg megvetette lábát a fasizmus, Hamza Ákos filmrendező nem tehetett mást, harcba indult a gonoszság szelleme ellen. A túlerővel szemben azonban hamar elbukott; filmjét rövid időn belül betiltották. Művészember lévén nem értett a fegyverforgatáshoz, ezért azokon igyekezett segíteni, akik erre a legjobban rászorultak. Bújtatott, menedéket adott az elesetteknek, például Bajcsy-Zsilinszky

Endrének, akit halálra kerestek a nyilas kopók.

Amikor elzúgott a történelem gyilkos vihara, azt remélte, a sok borzalom után ismét szép dolgok következnek. A történelem, sajnos, nagyon rossz meseírónak bizonyult. Sűrű vállveregetések és dícsérek mellett szép csendben félreállították. Bevált kommunista recept szerint agyonhallgatták. Sebzett szívvel menekült Párizsba, de a háború ott sem múlt el nyomtalanul. A régi barátokat elsodorta a háború vihara. A Szajna vizébe pillantva már csak a búcsúzó ifjúságot látta.

Ekkor kapott meghívást Rómába. Örömmel ment, mert filmről volt szó. Négy évet töltött az Örök Városban, amikor megismerkedett egy brazil producerrel, aki Sao Paulóba hívta. Sokat töprengett, vívódott. Nekivágjon az Óperenciának? Visszatér-e onnan valaha a Berettyó partjára? Hazulról azonban egyre vadabb hírek érkeztek. Kivégezték Rajkot, az egykori barátot. Mi várhat ott Hamza Ákosra, a betiltott filmek rendezőjére? Döntött: nekivágott az ismeretlennek.

Az idegen világ és az elveszített Európa egyre többször készítették töprengésre, ilyenkor többet foglalatostkodott a festőállvány körül, amelyet

Hamza D. Ákos
festőművész,
a hangosfilm úttörője,
ismét Jászberényben.

mindig magával hordott. Az egzotikus világ lassan kitérte karját. Képeivel meghódította Brazíliát, majd újra Európát, Madridot, Párizst, Torinót és Bécsset. Az oly nagyon szeretett város, Budapest, nem volt kíváncsi képeire. Amikor azonban hírt vette, hogy Magyarországon olvad a jég, újra rügyet bont a demokrácia, azonnal csomagolt, és 86-évesen elindult haza, Jászberénybe. Természetesen most sem jött üres kézzel. Egy gazdag élet festőhagyatékát hozta magával, amit Jászberény városának adományozott.

Most csendesen telnek napjai. Néha előveszi a Sao Paulóból küldött lapokat, és csodálkozva látja, hogy a brazil művészvilág megsiratta távozását, de akkor sem rendül meg, amikor Sao Paulo vezető lapjának munkatársa felkeresi Jászberényben, hogy rendben van-e minden, mert odaát, az Óperencián túl aggódnak érte. Idehaza, nyakatekert világunkban észre sem vettük, hogy megjött. Amikor kíváncsi kérdéseim végén megkérdezem, miért döntött így? Csak ennyit mond: Ez az otthonom.

– Balázs –

Életfa

Mainz egyik forgalmas terén.
Szabó László, Párizsban élő magyar művész alkotása. Fotó: Bayer

Egy éjszaka Tatán...

Jól sikerült névnap poharazgatás „méltó” befejezéseként kollégámmal, egy viszonylag olcsó és kényelmes taxi puhán guruló diszkréciójában érkezünk a tatai Aranypony étterem barátságos vendégváró fái alá.

Bentről hangulatos zene hallatszik, a nívós étterem dugig tele, jókedvűen csavargatják magukat a parketten lévővők. De az is lehet, hogy táncolnak. No, mindegy. Jó lenne leülni, de hová? Az üzletvezető látva tanácsalanságunkat, a tőle megszokott, közvetlen udvariassággal siet segítségünkre. Pillanatok alatt lesz asztalunk s rajta jég-hideg aranyló sör. Vendéglátónk arra is tud időt szakítani, hogy néhány mondatot váltsunk. Elmondta, hogy az étterem bejárata mellett – egy külön helyiségben – bővítették szolgáltatásaikat. Lehet itt vásárolni – forintért – a kellemes szórakozás mellett, (vagy közben) kozmetikai cikkeket és ajándéktárgyakat, divatcikkeket és tájjellegű márkás italárut, népművészeti termékeket. A közeli KISZ tábor, vagy a Camping vendégei, a helybeliek és a távolabbról érkezők is találnak szeretneiknek meglepetésnek valót. Dicséri az üzletvezetőt, hogy mindig megújulásra kész – a vendégekért. Kár, hogy mind kevesebb a hasonló „főúr”. Itt kifejezetten törekszenek a változatoságra, a műsorok rendszeresen neves művészek fellépésével lesznek vonzóak. Nem is láttuk még üresen a „Pontyot”. Az este kellemesen bizsergető, a hangulat igazi tóparti. Párok érkeznek és összegújva távoznak. Időnként irigység fog el.

Búcsút veszünk szíves vendéglátónktól, majd tovább ballagunk, a közeli ARDO fantáziánévű, magánkezelésben lévő eszpresszó-panzióba.

Éjfél már elmúlt, vendég nem sok. A panzió jellegét már elvesztő bárban(?) néhányan kaucsus labdát ütögetnek az alsó traktusban, idegesítően pattog a labda. A félköríves bárpultnál helyezkedem el, kollégám földrajzi vitába bonyolódik egy négytagú társasággal. A földrajztudósok kissé pőszén, de komoly (asztalcsapkodásos) érvekkel bizonygatják, hogy a Kis-Alföld bizony Tatánál kezdődik...

Az erőviszonyok élesednek, a bizonygatás egyre inkább fizikai jellegűt ölt. Néhány „nyomós” érvvel meggyőzzük a kakaskodó térképészeket igazunkról.

Éjjel három óra. Kezd benépesülni az ARDO. Festett szőke „szépség”, mindkét szeme alatt különlegesen nagy „szemüveggel”, ismerkedést kezdeményez, ám hiába a letaglózó invitálás, nem hagyom magam... aki az előbb még mindenáron (mennyi áron?) velem akarta tölteni az éjszaka hátralévő részét, most egy jellegzetes etnikai tájszólással közeli nőismerőseit ajánlja ágyastársnak. Mosolygok, mint a Victor Hugo által megörökített Nevettő ember, füligérfő, képemre fagyott kínvgyorral. Az ember milyen esendő! A létszámfölnyben lévő, erőteljes vagabundokat fölnyenesen lekezeljük, egy „virágszál” meg padlóra küld. Eppen ideje, hogy „napzártát” csináljunk.

Ismét Mátay Antal siet a segítségünkre. Egy Fiat Uno barátságos duruzsolása mellett hamar hazaérünk. Ez az éjszaka véget ért. Benyomásaink igen vegyesek, de azért az éjszakai világi ezernyi különböző kalandot és élményt ígér legközelebb is.

– berg –

SZÍNHÁZ

Sarkadi Imre
és Kiss Irén drámájáról

Akik még a vonat alól is elkésnek...

Nem szeretem a Zoltánokat és a Sándorokat. A jajveszékkel, önsorsrontó értelmiségieket, akik aprópénzre váltják tehetségüket, s aztán ezeket az elértéktelenedett filléreket herdálják tovább. Akik úgy gondolják, hogy az egyetlen lehetséges úton járnak, és közben minduntalan eltévelyednek. Itálba, nőkbe, az élvezetek hajszolásába menekülnek, és egyre csak süllyednek, süllyednek.

Mégis szeretem Sarkadi Imre Elvezett paradicsom című drámáját, mert a félrecsúszott Zoltán-sors mellett feltűnik a tisztaszívű Mira-élet, mely felkínálja az újrakezdést. E megfontolásból szeretnem kell Kiss Irén Almodtam egy várost című művét is, amelyben a vegetáló Sándor maga mellé rendeli a romlatlan Nikót. Sarkadinál még véletlen a kolozsvári lány és a pesti férfi találkozása, Kiss Irénnél már közbeszól a történelem. Nikó menekül Erdélyből, s egy látszatházasságban véli megtalálni a megoldást. Nyoma sincs már az első látásra hódító szerelemnek, az érdeklődés motivál. De vajon melyiküknek van nagyobb szükség a másikra? Vajon minden károsodás nélkül átültethetők a máshol fogant gyökerek? A más erkölcsi alapok ellenére kialakítható-e a közös nyelv, eloszlatathatók-e a rémálmok? Van-e még remény?

Az értelmiségi lét közel hozta egymáshoz a Nemzeti Színház Sarkadi-bemutatóját és Kiss Irén drámáját, melyet a József Attila Színház stúdiójában játszanak. Eltűnik az a húsz évnyi távolság, mely a két dráma megírása között eltelt. Ez nagyrészt az Elvezett paradicsomot színre vivő Taub János „érdeme”. Ha Sarkadi elrejtett a műben egy kis optimizmust, azt a rendező könyörtelenül kiirtotta. Ha a hatvanas évek értelmiségije még úgy gondolta, hogy a vezeclés után eljöhét a feltámadás, s a nyolcvanas évekre az agyában zakatoló vonat hangja maradt az egyetlen remény.

Antal Csaba túlon túl népszínműves díszletében a ház mögötti töltésen halad el a vonat. Mira és az öreg Sebők virágot szed itt, Zoltán azonban az átrobogó vonatot hallja. S ezt kell halania nézőnek is, hiszen a jelenetváltásokkor ez az egyre erősödő zaj tölti meg a nézőteret. Amikor Mira elutazik, Zoltán a sínre veti magát. A vonat már elpöfögött. Lekéste. Sikertelen volt a próbálkozás.

Taub rendezése erre a beszűkült tudati állapotba került Zoltánra koncentrált. Szemüvegén keresztül értékeli a kapcsolatokat, nézi a Sebők-családot és Mirát. Etől az előadás szikárrá, komorrá, de egyben hullámvá és részleteiben megoldatlanná válik. Embeerek és jellemek vesznek a semmibe. De más szint kap Mira és Zoltán találkozására is. Szó sincs felcsillanó reményről, egy racionálisan értékelő férfi éli meg a szerelem közelségét és elérhetetlenségét. Nem hagyja el szokásait, nem tűnik el depressziója, nem

csillapul neuraszténiája, Sebők Zoltán marad.

Cserhalmi György tudja és játssza ezt az állapotot. Sokkal meggyőzőbben, mint a Páger Antal halála miatt befejezetlen tévéjáték-változatban. A szerepformálás első felében így is sok a külsődleges megoldás, a sokszor látott Cserhalmis-mozdulat, s kevés az igazán átélt, őszinte pillanat. Sötét napszemüvege eltakarja az érzelmi kinokat.

Am amikor Mira egy nagyon kedves mozdulattal leveszi a szemüveget, hogy végre a szemébe nézhessen, Cserhalmi is konfliktus-érzékenyebbé válik. Előcsalogatja a kiégett férfitől a kedves, szeretnivaló vonásokat.

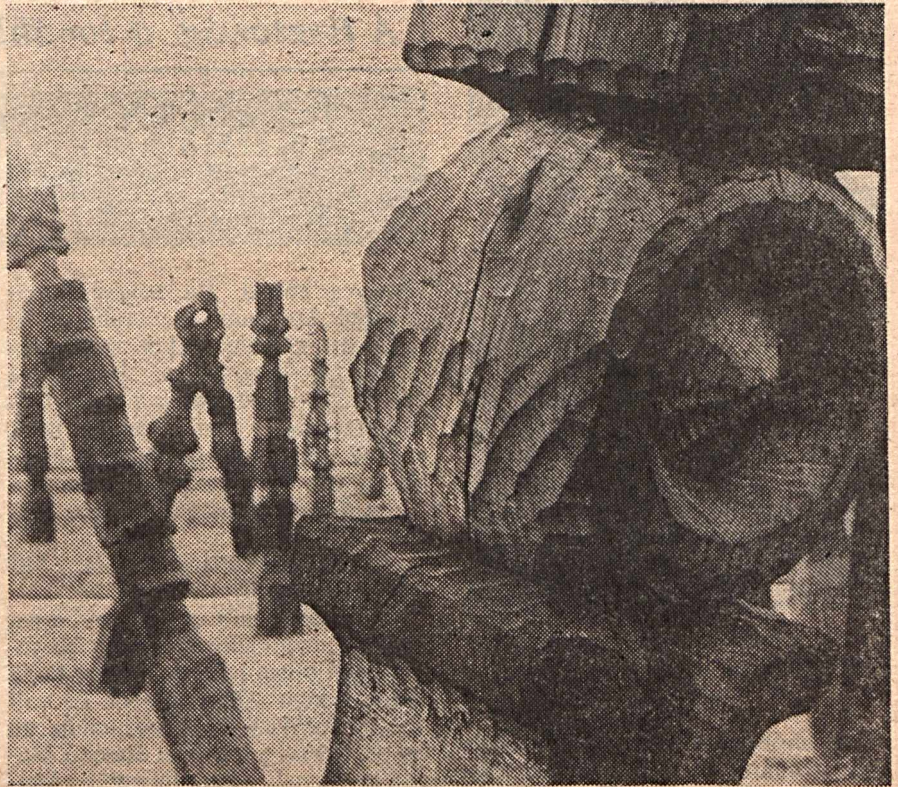
Malek Andrea Mirája viszont a szerep első felében van otthon. Maradéktalanul hozza a lány tisztaságát, naivitását, de a szerelmes nő már kevésbé hihető. Nyilván szereposztási kényszer szülte, hogy a hetvenöt éves öreg Sebőköt Kállai Ferenc játssza. Ezért aztán nem is megcáfolhatatlan, bölcs aggastyánt formál belőle, hanem kételkedő, elbizonytalanodó, jóságos embert, aki csak egyet nem tud megbocsátani: a gyengeséget. Nem abban a korban nőtt fel, mint a fia. Megtanulta, hogy nem szabad egykönnyen megadnia magát.

Elszürkült a világ az Almodtam egy várost Sándora körül. Ő ezt a szürkeséget itallal színesíti, s várja a megváltóját. Valló Péter rendezése feloldja az író teremtette steril helyzetet, s ügyesen elfedi a dramaturgiai hibádzó, didaktikus részeket. Libikóka-játékot alakít ki, melyben sem az egyik, sem a másik fél nem lehet biztos magában, és nem bízhat a másikban sem. Nikót taszítja a férfi romlottsága, és Sándort a rég nem hallott őszinte szó. Csupa kételyből, próbálkozásból és visszahúzódságból, vágyakozásból és ellenszegülésből áll össze a két ember ellentmondásos kapcsolata.

E kettős érzések mindvégig jelen vannak a színészek játékában is. Ivancsics Ilona Nikója nem tiszta lappal lép át a férfi lakásának ajtaját, hanem magával hozza megszenvedett életét. Épp ezért érzékeny és sebezhető, de tartása és méltósága van, amit nem akar elveszteni. A színésznő durcás-sággal, visszahúzódsággal érzékelteti azt a veszélyt, hogy Nikó a múltjából valamit el fog veszíteni. Hiába menekül, ha új környezetében létezni akar, fel kell oldódnia.

Szakácsi Sándor a nyerő pozíciójából indítja a szerepét. Magabiztos, cinikus, álarcot viselő az ő Sándora. Csak lassan kopik le a máz, és derül ki róla, hogy milyen gyenge és mennyire szüksége lenne a segítségre. A színész azonban annak nem adja magyarázatát, hogy miért kevés Sándorban az akarát, miért nem sikerül újrakezdnie. Ő is – csakúgy, mint Sebők Zoltán – helyrehozhatatlanul elrontott valamit. De miért?

Csizner Ildikó

Fotó: czakó

A felirat: '56. 10. 23.

Egérfogó fogta csillag

Elvárásolt egy figura – mondják róla többen is, akik régebben ismerik. Plakátjaival eddig tizenöt nemzetközi díjat nyert – csak ebben az évben kettőt: egyet Anecy-ban, egyet pedig a lengyelországi Kaliszban – mellé vagy tucatnyi hazai elismerést, s valójában ezeknek köszönhető, hogy az elmúlt évek illetékes diktátorai csak kényszeredetten vigyorogtak – ami inkább vicsorgásnak volt nevezhető –, ha meghallották Pócs Péter nevét, de attól óvakodtak, hogy eltiporják. Pedig Aczél György, kultúrkirályi trónját majdnem a falhoz csapta dühében, amikor meglátta a Szerencsés Dániel című filmhez készült Pócs-plakátot. Igaz, kitűnő alkotás, csak hogy a nemzetiszínű zászlóból formázott a fájdalom, gyűrött arc, s az ordító száj a kivágott címer helyére került... Nem beszélve arról a plakátról, amelyen egy felhúzott trikó alól fittyedt a kövér, szőrös has egy úttörő övre... Meg arról, amelyik a köztisztaságra intve, egy szeméthalmot mutatott, ám a hulladékok között, egy összegyűrt papírról ezt lehetett olvasni: „jogállam”... Mindez ma természetesnek tetszik. De évekkel ezelőtt zúzdába küldték az efféle izgató produkciókat, s aki elkövette, annak valóban csak a vicsorgó mosoly jutott, a legjobb esetben. A Kecskeméten élő, alkotó Pócs Péternek hatásos pajzssá olvasztott a sok nemzetközi díj. Bács-Kiskun vezetői olyan meglepett arcot vágta, amikor a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének területi titkárává választották, mint az a bizonyos „szűzlány”, aki domborodó hasát tapogatva egyszerűen nem érti, hogyan számolhatta el ilyen szerencsétlenül a napokat... Pócs Péter viszont akkor is pontosan számolt. S amikor már semmi lehetőséget nem látott arra, hogy az elképzeléseinek megfelelően érvényt tud szerezni olyan „furcsa” elvárásoknak, miszerint kompetens testület döntse el Bács-Kiskunban, hogy me-

lyik képzőművész milyen mértékben támogassák a közpénzből, 133 nap után lemondott titkári megbízatásáról. Nem úgy a plakátok alkotásáról, amik mindig több egyetértést mutattak a mindennapi megélhetésüket tekintve bizonytalan értelmiség körében, mint a hatalmi pozícióban pöffeszkedők kicsiny csoportjában. Az egyik, például, kopott vörös csillagot ábrázolt, szakadozott kötél, zábla, sarló, kalapács és egy pár mocskos gumicsizma társaságában, egy omladozó tanya falánál... Majd változott a társadalmi közhangulat, s csapnivaló grafikus lenne Pócs Péter, ha nem reagálna erre is azonnal – bár a bátorsága több évvel korábban is egyértelműen bizonyítható volt. – Jön a megdöbbentő plakát: keresztet alkotó két krisztusi szög, alattuk a vörös vértócsa Magyarország formájú, s a felirat csak (?) ennyi: 301. Azután egy régi könyv borítója, minden lap kitépve, csak egyetlen könyvjelző virít, a román zászló színeivel, a cím pedig: Erdély... Ma Pócs Péter szerint a Szabad Demokraták Szövetsége az a szervezet, amelyik a legszimpatikusabb programot mondhatja magáénak. Nemrég született legújabb plakátja, amit az SZDSZ vezetői is eltérő véleménnyel fogadtak. Végül hátat fordított a hádkozásnak, és saját költségein nyomtatta ki. Egy jókora százas lapról van szó ez esetben is. Rajta egy rozsdás egérfogó, melynek lecsapódott vaskarjai között egy marhahúsból kivágott vörös csillag lapul, s fölötte a felirat csak ennyi: '56. 10. 23.

Az NDK nemzeti ünnepe alkalmából nagyszerű nemzetközi plakátkiállítást rendeztek nemrég Berlinben. Pócs Pétert is meghívták e jeles eseményre. Amikor hazatért, már a tarsolyában volt egy új plakát terve: NDK-s zászló, középről a címer kitépve, helyén egy sárga folt, amin egy kopott koffer szomorkodik... A felirat: 1989. – ?

Koloh Elek

A tisztaság, a továbbélés balladáit festi

„A mai Erdély-eufória ugyanúgy hazug, mint a hallgatás volt”

kérdés nélkül. Ha valakinek azt mondjuk, hogy nagyon szeretlek, a világon a legjobban, akkor az teljesen hihető. Sallangmentes. Huszonéve élek Magyarországon, de ezt nem tudtam megszokni. Nem is nagyon járok el a műtermemből, csak kiállításaimra. Ha nagyon zsémbes vagyok, a piacra megyek virágot vásárolni. Sok virágot.

– Egészen a gyökereidből élsz. Miért nem maradtál?

– Érettségi előtt az édesanyám azt mondta, megítélése szerint itt percekben belül olyan felfordulás lesz, hogy ahhoz nekem semmi közöm. És volt annyira európai, hogy azt mondta, ha egyebet nem, a kezemet átmenti Magyarországnak. Akkor felvettük a kapcsolatot édesapámmal, aki itt élt a háború óta, ő vállalta az anyagi és erkölcsi hátterét annak, hogy jöjjenek.

– Mit hoztál magaddal?

– Erdély összes tisztaságát, egyenességét hoztam és rá is kényszeríttem környezetemre, gyűjtőimre és barátá-

imra. A hatvanas években jöttem, amikor úgy tűnt, Romániában konszolidáltabb a helyzet, mint Magyarországon. Senki nem gondolta volna, hogy odaát lesz a keményebb időszak és itt a kevésbé rossz. Anyám megérezte.

– Neked is vannak ilyen megérzéseid?

– Vannak, de engem a politika dühösít. Parányi gyerekkorom óta belekerültem egy olyan helyzetbe – én a korondi Katona Sándor és Katona Berta unokája vagyok – hogy igényeltem, pátyolgassanak, ha tetszik ha nem, szeressenek. Én nem tudom, mi az a megtorlás. Oseim kézművesek voltak, anyám gyermekgyógyász. Mi csak más ember bűnéről látjuk, mi történik. Berta nagyanyám azt mondta. Ne abból ítéld meg valakit, hogy veled szemben milyen, hanem abból, másokkal szemben hogy viselkedik.

– Érzel ma valamilyen kötelezettséget a szülőföldön maradtok iránt?

– Nem most érzem, hanem attól a perctől, hogy átjöttem. Ahogy a 60-as

években nem volt divat Erdélyről, Erdély nyomorúságáról beszélni, a mostani hisztériát, „édes Erdély itt vagyunk” eufóriát hazugságnak tartom, ugyanúgy, mint a 68-as hallgatást. Nevét nem mondom, odaát járt Kádár király és felajánlották neki Erdélyt azzal, csak fizesse ki a beruházásokat. Azt felelte Kádár, hogy erre nincs pénzünk, Magyarország egy szegény ország. Az akkori peccsenyűtögetők nem szóltak róla, mert nem illet... Ez ugyanolyan undorító, mint ami most folyik. Ez egy gőzleengedés, továbbá egy műsor. Székely embernek nincs szüksége ilyen teatrális helyzetre. Székely embernek arra van szüksége, hogy csöndben segítsenek. Mert az ilyen: „lássátok én most két krajcár három fillért odaadok” idélen, geil, nem a mi fajtánkhoz illő. Amint mód és lehetőség, segíték, de azt senki nem tudja, nem látja és ha mégis kérdi, igyekszem elcsutyogni, mind a nullákat mind a számokat lenyelni. Olyan megáldozó a dörgedelmes segítség. Nem

szeretem a kommersz magyaros motívumokat. Az sikít, visít, csillog, csatog... Hamis és talmi.

– Ugye a munkád a menedéked?

– Feldolgozom a hazai balladákat. Minden ballada egy-egy shakespearei dráma. Munkáim végén van egy kis levegő, azt mutatja, van továbbélés. A balladában meghalt Szép Ilonka, utána vessző: kinő a rózsafa, ami továbbél. Mindig hagyok egy részt, ami továbbviszi az életet, ez a mindenáron való fennmaradás lehetősége.

– Melyik a te balladád, amit mindig előveszel, újra olvasol?

– Szép Ilonka. És Szent Anna balladája. Tamás Menyhért megírta a Szent Anna tó regéjét, ez fundamentális ballada. Mind a tisztaság, mind az emberség, mind a továbbélés lehetőségeit megmutatja. Az a megtisztelő feladat ért, hogy illusztrálhattam és a borítóját is én terveztem. Boldogan csináltam, azóta is ebben a levegőben élek.

– Nem válsz védtelenné ezzel a mentalitással?

– Azzá válnék, ha nem fognának körül segítőtársak. Vigyáznak arra, hogy csak az jusson el hozzám, ami nem nagyon sebez.

– Mi legsebezhetőbb, Achilles-pontod?

– Az árulás. Soha nem volt annyira áruló, mint ma...

– Ki kell kerülni őket. Ha nem megy, akkor az ember maga válassza meg az árulóját. Ahogy Páskándi Géza a Vendégség című darabjában mondja, Socinó annyira tiszteli a püspököt, hogy nem akarja elárulni. De az aktuális politikai helyzet arra kényszeríti. A püspök azt mondja Socinónak: légy a vendégem, figyelj mindent és nyugodtan árulj el. Te attól rendes ember lehetsz. Ne feledd, én választottalak árulómmá. És nem mindegy, hogy ki az áruló.

Takács Zsuzsanna
Kapfinger András felvételei

„A ballada végén meghal Szép Ilonka, de kinő a rózsafa,”

A rádióban hallottam először. Berta nagymamáról és egy tündér mesevilágról beszélt. Az életéről szólt a mese és lenyűgözött érintetlen tisztaságával. Azt gondoltam, természetes szelídségű székely asszony, aztán kiderült, apró természetű, soha nem tapasztalt vitalitású. Évekkel később találkoztam budapesti műtermében Macskássy Izolda festőművésszel.

– Anyám repült, teniszézett, vívott, lovagolt, vadászott. No, természetesen pecázott is, mert sebes patakok között nőttek fel. Tízennyolc éves voltam, amikor anyám felvit a marosvásárhelyi Somostetőre. Medvetalpat kaptam. A medvetalp olyan, mint egy tenyérnyi zúza, egy inas terület. Roston süttették természetesen és fantasztikusan finom volt. Hát, így ünnepeltünk.

– Akár a mesében...

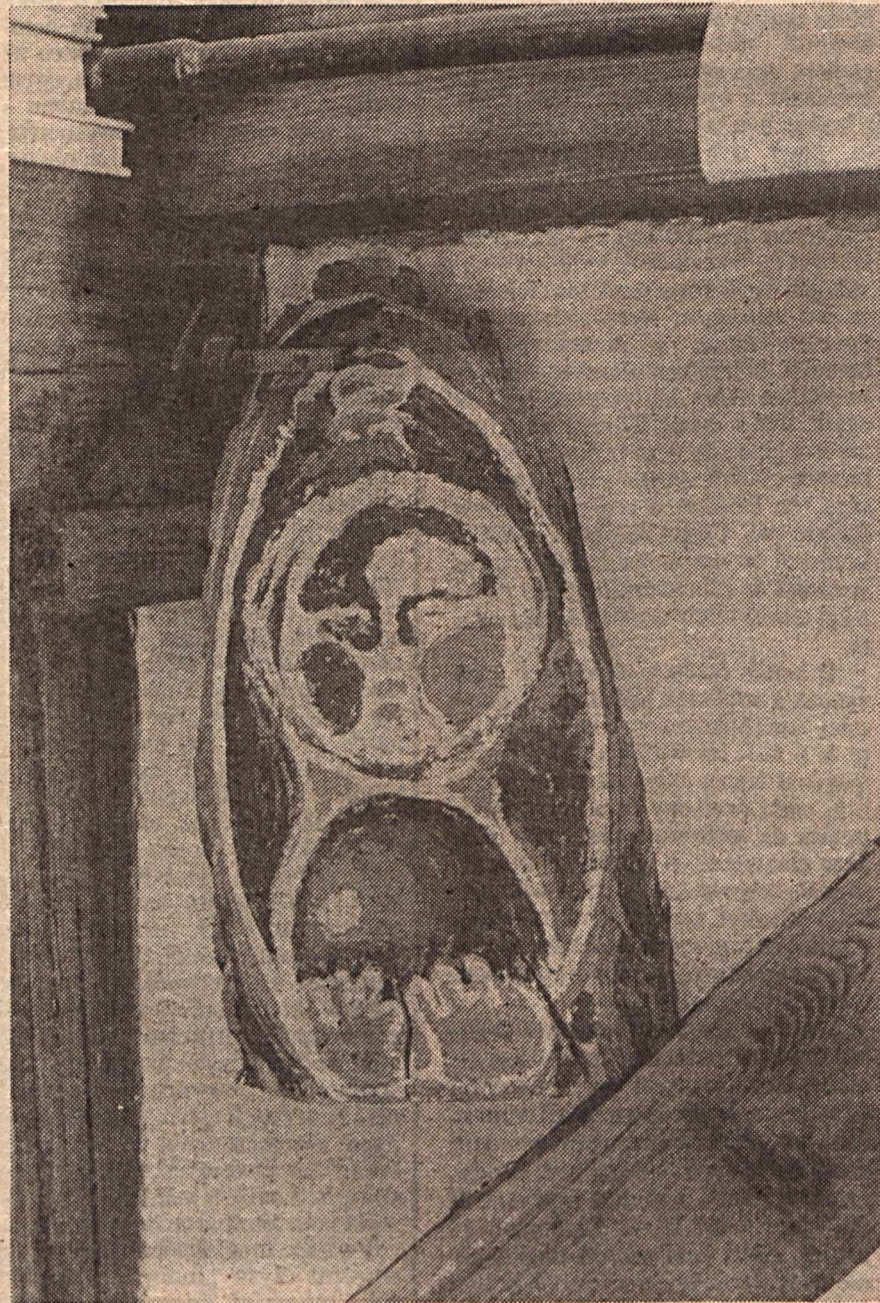
– Tényleg, a medve a kelet-európai népmesékben vezéregyéniség, akár másutt az oroszán. Nekem a szarvas inkább király, mint az oroszán, a szarvassá vált királyfi ősi legendája az én világom, meg az óda, ballada, elégia.

– Ezek a szomorkás, borús, patetikus műfajok nem rád emlékeztetnek.

– Pedig ebben nőttek fel. Minden székely asszony vitalitása sokkal nagyobb, mint a többi európai emberé. Valószínűleg abból adódik, hogy a székely embernek sokkal többet kellett kiállni, mindenáron élvmaradni és mindenáron szaporodni. Mi nem igazán keveredünk, megpróbáljuk tartani a kicsi fajtánk beltenyészetét. Ez jó is, meg rossz is. Én is úgy választottam a férjemet, hogy szaporítsam a székely embereket. Huszonévevel ezelőtt a lektorátuson dolgozott egy Egyházi József nevű ember, akiről kiderült, hogy csikszeredai tanáreberek gyereke, proporcionális, elhatároztam, hogy székely babákat fogok neki szülni. Úgy is lett... Ezt az aszfaltrengeteget, ezt a sok vízasságot csak úgy tudtam valahogy stabilizálni, hogy a fajtámat szaporítom.

– Az mindegy, hogy hol? Marosvásárhelyen vagy Budapesten?

– Nem mindegy. Én lokálpatrióta vagyok és nagyon nehezen szoktam meg a magyarországi levegőt, mentalitást. Amikor engem először csak úgy viccből leihülyéztek, azt hittem, belehalok. Nálunk odahaza, ha az ember a másikat leihülyézi, akkor az előveszi a bicskáját és megnyitja. Minden vissza-

„Az óda, ballada, elégia az én világom”

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ 8.20: A magyar népzene és népköltészet hetei elé. 8.50: A hét költője: Áprily Lajos. 9.00-11.00: Napközben. 11.05: Gyermekdalok, gyermekjátékok. 11.26: A Magyar Rádió és Televízió gyermekkórusa énekel. 11.35: Szép remények. 12.40: Rólunk van szó! 12.45: Nyírpárasznai tizenet. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Változatok a lakásgazdálkodásra. 14.35: Kónspódium. 14.56: Radiótól korongokróll! 15.00: Szépirodalmi Figyelő. 15.30: Zenei Tükör. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Miska bácsi negyed-órja. 16.30: Nyitnikék - Kisiskolások műsora. 17.00: Eco-mix. Gazdasági magazin. 17.30: Beszélgetésünk zenéről. 17.55: Ipargazdák. 18.00: 5x5 perc; a TRADEX-PLACKI-ról. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk. 18.30: Esti Magazin. 19.15: Sportvilág. 19.30: Hol volt, hol nem volt... 19.40: Népdalok. 19.50: Gong. 20.00: Első kézből. 21.02: Népdalokkal Madarász Katalin társaságában. 21.56: Radiótól korongokróll! 22.00: Hírvilág. 22.30: Mit nem mutat a stagláció? 23.00: Nagy mesterek - világhírű előadóművészek.

PETŐFI RÁDIÓ 8.05: Rivaldafényben. 9.05: Irodalmi világljárás. 9.35: A Rádió Dalszínháza. 10.00: Magyarán szólva. 10.15: Slágerfilmek - filmsláger. 11.05: Hogy tessék lenni? 11.35: Ránki György: A varázsital - I. szvit. 12.10: Nóták. 12.53: Kis magyar néprajz. 13.05: Slágermúzeum. 14.00: Ketődtől ötig... 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszer. 19.05: Vissza... 19.35: Hogy volt...? Októberi sikerlisták. 20.00: Nyitohangverseny. 21.05: Mechanikus zenélő szerkezetek. 22.02: Rockkújság. 22.57: Radiótól korongokróll! 23.10: Sporthíradó. 23.20-0.14: Zeneközben a magnósok.

BARTÓK RÁDIÓ 9.06: Zenekari muzsika. 10.27: Hagyományörzők. 10.57: Ivan Szuszanyin. Részletek Glinka operájából. 12.05: Új Supraphon-lemezekből. 13.00: Toll és mikrofon. 14.00: A VII. debreceni Nemzetközi Katonazenekari Fesztivál hangversenyei. 14.25: Az English Concert Händel-műveket játszik. 15.45: Gyermekjátékdalok. 16.05: Meyerbeer: a Hugenották. 17.52: Évszázadok zenekari muzsikája. 18.30: Állatok-nálatok. 19.05: Follow me! Angol társalgás kezdődnek. 19.20: Kommt mit! Alapfokú német társalgás. 19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémia kistemetét. Közben: Kb. 20.20: Költő és közönsége. Kb. 21.30: Operarészletek. 21.48: Pablo Casals vezényli a Marlboro Fesztivál zsekrakét. 22.48: Nyelvrokonaink zenéje. 23.12: A hét zeneműve.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ 6.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyarázatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: Élő egyház. 9.00: Hírek. 9.10: Földközben. 9.40: Nyugati folyóirat szemle. 10.00: Hírek. 10.10: Zene-szó. 10.40: Nyitott szemmel. 10.50: Nyugati levél. 11.00: Hírek. 11.10: Protestáns világ. 11.40: Irodalmi műsor. 12.00: Déli hangverseny-Hírek. 12.10: Múlt idő, jelen idő. 13.00: A mai nap és műsorismertetés. 13.25: A munka világa. 13.50: Nyugati levél. 14.00: Hírek. 14.10: Zene-szó. 14.40: Hobby. 14.50: Párizsi magyar figyelő. 15.00: Hírek, műsorismertetés-Délutáni randevű. 16.00: Hírek. 16.10: Múlt idő, jelen idő. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek, magyar és világhíradó. 18.40: Irodalmi műsor. 19.00: Hírek. 19.10: Periszkóp. 19.40: Figyelő. 20.00: Hírek, magyar és világhíradó. 20.40: Kelet-európai szemle. 20.50: Magyar lapokból idézzünk. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A mai nap és késo esti kiadása. 22.30: Zene-szó. 23.00: Hírek. 23.10: Periszkóp. 23.40: Figyelő. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Kelet-európai szemle. 0.35: Magyar lapokból idézzünk. 0.45: Műsorzárás.

TV1 9.00: Képzőművészet. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10: Derrick. 10.10: A HÉT - ism. 11.10: Delta - ism. 11.35: Képzőművészet. 16.25: Hírek. 16.30: Déli videóújság. 16.40: Sűri - Hírek román nyelven. 16.45: Három nap tévéműsora. 16.55: Tizen Tüliak Társasága. 17.45: Szám-adás. 18.00: Egy szó, mint száz. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Új cím-cím. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Családi kör. 21.05: Panoráma. 21.50: Reklám. 21.55: „Ez a mesterségem...” Születésnap beszélgetés Határ Győzővel. 22.40: Híradó 3.

TV2 17.00: Képzőművészet. 17.15: TV2. Benne: Reklám-Riportok-Időjárás-Zene. 17.45: Torpedó. 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek! Nils Holgersson csodálatos utazása a vadludakkal. 18.50: TV2. 19.00: A Forsyte Saga. 20.00: Közveti tévéstudiók műsora. 20.55: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Telesport. Kb. 23.00: TV2. Napzárta.

RTL PLUS 6.00: Halló Európa - Jó reggelt Németország! 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Telebutik. 11.00: New York drangyala. 11.45: Knight Rider. 12.30: Komoly zene délidőben.

13.00: A mai nap műsora. 13.05: Telebutik. 13.30: Kaliforniai klán. 14.15: A dicső páros. 15.00: Csaló csaló ellen. Krimisorozat. 15.45: Üzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00: A Springfieldek története. 16.45: Gazdagok és szépek. 17.10: Játékshow. 17.45: Játssz velünk. majd:Rajzfilm. 17.55: Hírek. 18.00: Baretta. Krimisorozat. 18.45: Hírek. 19.12: Időjárás-jelentés. 19.20: Airwolf. Akciófilmsorozat. 20.15: A főnök. Krimisorozat. 21.10: Buddy letiti Lukast. Olasz filmvígjáték. 22.40: Hírek. 22.45: Kult-Tour. 22.55: Kulturális magazin. 23.25: Férfimagazin. 0.00: Pankráció. 1.00: Tenisz.

SUPER CHANNEL 7.00: Napkezdés, hírek, időjárás. 8.00: Egyveleg. Könnyűzenei koncertek, klippek. Közben: 9.55 és 11.55-kor Europalia. 14.30: Forró drót. Könnyűzenei show. 15.30: Nino Firetto zenés kívánságműsora. 16.30: Hullámhosszon. Élő telefonos műsor. 18.30: Off the Wall. Hírek a rock-, a pop- és a divatvilágból. 19.30: Időlánc. A tavalyi év sorozataiból. 19.55: Időjárás-jelentés. 20.00: Turistamagazin. Utájlátok német nyelven. 20.30: Utazás Indiába. 21.00: Tűlézés. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Vadvilág. Természetfilm-sorozat. 22.40: Thaiföldi panoráma. Útifilm-sorozat. 23.10: A kondorkeselyű röpte. Természetfilm-sorozat. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Százas euópai slágerlista. 1.20: Időlánc. A tavalyi sorozatokból. 1.50: Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

SATI 6.00: Jó reggelt a SATI-gyel! 8.30: Hírek. Időjárás. 8.35: Közkórház. Családsorozat. 9.20: Konyhatündéreknek. 9.30: Műsorelőzetes. 9.35: Szomszédok. Családsorozat. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Mr. Ed. Vigjátéksorozat. 10.30: Vörös mák. Osztrák vígjáték. 12.15: Tesztelési ötletek. 12.30: Szerencsekerék. 13.00: Tévétőzsde. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Pixi az égi kakukkfészkekben. Rajzfilmsorozat. 14.30: Háztartási ötletek. Horoszkóp. 14.40: Közkórház. Családsorozat. 15.30: Boldog napok. Családsorozat. 15.55: Az arany lövés. 16.05: Daniel Boone. Westemsorozat. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.10: Szomszédok. Családsorozat. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Carson és Carson. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Mississippi. Krimisorozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Hunter. Krimisorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Charley néne. Osztrák revüfilm. 23.10: Hírek. Sport. Időjárás. 23.20: Újdonságok és sztorik. Magazin. 0.00: Vallásos szemszögből. 0.05: Műsorelőzetes.

TV5 16.05: Hírek. 16.10: 7-ről 7-re. 17.10: Esély a daloknak. Varieté. 17.30: Konyhatündérek. Michel Oliver receptjei. 18.00: Számok és betűk. Játékos vetélkedő. 18.20: Pihenődő. 19.00: Kaland és utazás. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papíros. 20.00: Új világ. Hírmagazin Kanadáról. 21.00: Thalassa. Tengeri magazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Gros Méchant Show. 23.30: Az ardennek csata. Dokumentumfilm-sorozat. 0.40: Műsorzárás.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Csodálatos évek. 9.30: Osztrák képek. 9.55: Akkoriban. 10.00: Iskolatévő. 10.30: Ismerős ismeretlenek. Olasz film. 12.05: Tisztelt ház! 13.05: Hírek. 13.10: Jogi esetek. 13.40: Heti körkép. 14.05: Bűvészdoboz. 14.20: Batman. 14.45: Földreszállt angyal. 15.35: Kum Kum. 16.00: An-tan-ténusz. 16.20: Mini színpad. 16.30: Vif-zack. 16.55: Mini tv-híradó. 17.10: Janna. 17.35: Mini tudósítás. 17.55: Philipp, az éger. 18.00: Mi. 18.30: Wicherték a szomszédokból. 19.30: TV-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Hétfői sport. 21.15: Miami bűn. Krimisorozat. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: Idegen a városban. 23.10: Egy nyaréjszaka mosolya. Svéd film. 0.55: Hírek. 2. műsor: 16.50: Művészlexikon. 17.00: Európai egyetemek. 17.30: Hársfa utca. 18.00: Csodálatos évek. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Két müncheni Hamburgban. Tv-sorozat. 21.15: Schilling. Gazdasági magazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Energia a Napból. 23.10: Bécsi mutatványosbódé. 23.55: Sport. 0.30: Hírek.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ 1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Dositoe Obradovic - sorozat gyermekeknek. 8.45: Gyermekműsor. 9.00: Iskolatelevízió. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották - nézzék! 15.05: Műsorismertetés. 15.10: Hírek. 15.15: Éjszakai program. 16.30: Magyar híradó. 17.15: Tv-napló I. 17.35: Oktatóműsor. 18.05: Számok és betűk - vetélkedő. 18.25: Látókör: dokumentumműsor a forradalomról. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.05: Vikend - drámaest. 21.05: Vivo vivace - könnyűzenei műsor. 21.50: Tv-napló III. 22.10: Angol nyelvű hírek. 22.15: Éjszakai program. 00.15: Hírek. 00.20: A keddi műsor ismertetése. 2. műsor: 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Hírek. 17.50: Tv-naptár. 18.00: Zágrábi panoráma. 18.15: A sport világa. 19.30: Tv-napló. 20.00: A mai világ - külpolitika. 20.45: Hírek. 20.55: Kis koncert. 21.15: Véletlen partnerek - filmsorozat. 22.10: Dokumentum-est. 23.40: A keddi műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold

Mennyei falvak

Sorok fénykép alá, sorozat elé

A falvak mennyeiek; ma már csak ennyit tud a faluról az, aki nem ott él - és mind többen vagyunk ilyenek. Gyermekünk számára a falu végképp a paradicsomi állapotok kései emlékképe marad? Talán.

Manapság sokat hallani a romániai, az erdélyi falvakról; a pusztítás futótűz(vész) - távolról sem tisztított; az örület a pokolra szánta a falvakat, és sovány vigasz a metafora, hogy azért is a mennybe megyünk, mert ezzel csak a szókép kanyarodik vissza - egy duplaszaltóval - önmagához, hogy lám, a falvak mennyeiek... De a kép mögött marad: a pusztított - pusztuló valóság. Nikolits Árpád nagyváradi író akkoriban írta meg több száz oldalas könyvét a pusztuló erdélyi faluról (mintának a Bihar megyei Antot véve), amikor még nem jelentek meg a faluszélen a bulldózerek, de már felszeltt közeledő árnyképük. Egyedülálló dokumentum tehát ez a publikálásra váró kézirat, melyből csupán néhány részletnyi ízelítőt kapnak olvasóink.

Nikolits könyvének fotóanyagából kiválasztottam egy képet, a részleteket kiszűrve-ki-vágya fekete-fehérré „csontosítottam-vázastítottam” - és itt van előtűnt egy öregasszony nem angyali, de „mennyei” ábrája: a kendő csücskén egyensúlyozik, hátából, vállából mintha ág nőne (szőlőindá), hajdani vagy majdnai szárny szikár bordázata; hogy e szárnyakkal lehet-e repülni? hogy mennyibe vagy pokolra kell szállni? hogy e csontváz-szerű szárny-remény is leszárad, mint a szőlőindá? - az öregasszony nem tudja. Arcán az egykedvűség: a sorsét tükrözi vissza. Egyetlen kedv (ha ugyan kedv, de hát minek nevezhetnénk?): még élünk. Nikolits könyve fölött e szárnyas öregasszony tekintete köröz. Kövesük a tekintetét!

Szávai Géza

Nikolits Árpád

Vastag felhőreteg borult az alföldre, akár egy kopot takaró simult a falura. Ég-föld vonala beleveszték a szürkeségbe. Párafoszlanycok szakadtak ki a földből, esett, megállt, újra kezdte. Feltámadt a szél, vályogházakra zúdíttotta a tömör esőfüggönyt, csak az eresz magasságában maradtak szárazon a falak. Ugy nézett ki, mintha egy játékos kéz hónaljig vízbe mártotta volna őket, aztán kirakta száradni a kertekbe. Szilvafáim, mint bepálinkázott bologatójányok imbolyogtak, lépéstelenül, helyhez kötötten hajtották meg koronáikat. Az ellenállásról példálózta, mintha nekem akarták volna bizonyítani: így kell megtapadni, belegyökerezni a földbe, az éltető közegbe, nem törődni a szél rohamaival, mert kiderül, elvonnulnak a felhők s a Nap is a helyére kerül.

Horváth Imre aforizmája jutott eszembe, ahogy ott ültem a keskeny

TEMETÉSEK

verandán s a felhőket bámultam, hogy: „A túlélés örömtelen felszabadulás.” Vajon igaz ez? S ha igaz, akkor már nem tartogat számunkra örömet a jövő? S az sem hoz majd békét szívünkbe, ha újra teljes melegével süt a Nap? Ha termésre fordul a nyár?

Lehet sorakoztatni a kérdőjeleket, létünk és tudatunk kérdőjeleit, a válasz és felelet nélküli kérdéseket: mit, miért teszünk, vagy miért nem; vagy a hogyan, miként vagy másként, de mindenkor őszintén. Lehet, hogy homályos fejtegetés, de csak ez az egyetlen dolog létezik amiben kérdőjelek sorakoznak? „Népes nyáj pásztora is csak magának furulyál” - írja Horváth Imre - de az a pásztor akinek nincsen nyája (s mi mind ilyenek vagyunk akik hiszünk a betű, a kimondott, a leírt szó igazában) az is magának furulyál s közben titkon reméli, hátha mégis meghallja valaki.) (Folytatjuk)

Oh póló!

Döntetlen — alacsony színvonalon

Ferencváros—Vasas 7-7 (4-1, 0-3, 3-3, 0-2). Komjádi uszoda, 1500 néző. V: Koós, Szentgyörgyi. Az eddig veretlen listavezető zöld-fehérek ragadták magukhoz a kezdeményezést. A labdákat Dóczinak játszották be, akivel kénytelenek voltak megbírkózni a Vasas játékosai.

Sorra állították ki róla az embereket, s ezekből a pozícióelőnyökből gyors egymás utánban három gólt ért el a Fradi, majd Petőváry szépitő góljára újabb találatlalt választott. Ekkor az angyalföldiek nagyon lassúnak bizonyultak, mire fölűsztak az ellenfél kapujáig és fölálltak a támadáshoz, alig maradt 10-12 másodpercük, ami önmagáért beszél.

A második negyed elején elődönthette volna Szívós István csapata a mérkőzés sorsát. A már fentebb említett koreográfia alapján — miután hátrították az enervált Vasas akciót — háromszor is emberelőnyös helyzethez jutottak, de ezeket gyermeg módon elügyetlenkedték — úgy, hogy még a kapu közelébe sem lőtek, hanem toronymagasan fölé, mellé. Már-már úgy tűnt, hogy a negyed — a színvonalatlanságot híven tükrözve — nem hoz gólt, de a Vasas azért összehozott egyet.

A harmadik negyed elején a Fradi új-fent megengedte magának azt a luxust, hogy emberelőnyös helyzeteket puskázson el, így már több, mint tíz perc is eltelt, s a jelenlegi listavezető nem szerzett gólt. Ami ebben a negyedben még nem is, de a végjátékban megbosszulta magát. Felváltva estek a gólok, szinte valamennyi emberelőnyös helyzetből, főrnélkül kénytelenek voltak helyzetet kialakítani a csapatok.

A befejező negyedben feljavult a Vasas védekezése, a védők behúzódtak a kapujuk elé és az ellenfél kulcsjátékosaira figyelek — méghozzá jól. Közben pedig kihasználták helyzeteiket, Kunz és

Petőváry rutinja érvényesült, ami végül is a döntetlent hozta meg számukra.

A magyar póló helyzetét híven demonstráló OB I-es rangadón abszolút igazságos eredmény született. Tulajdonképpen mindvégig egymás hibáiból éltek a játékosok, így egyik csapat sem érdemelt győzelmet. Nem véletlen, hogy a múlt héten mindkét csapat búcsút mondott a nemzetközi kupaküzdelemnek. Góldobók: Gyöngyösi, Bíró 2-2, Loványi, Vod, Dóczy, illetve Petőváry Zs., Kunz 2-2, Rosta, Budavári, Matusek.

További OB I-es eredmények:

BVSC—Eger 6-8 (1-1, 3-3, 2-2, 0-2), Tatabánya—Szeged 8-9 (4-4, 1-0, 2-1, 1-4), Ú. Dózsa—Szentes 11-9 (3-4, 3-2, 3-1, 2-2), OSC—Szolnok 10-12 (2-3, 4-2, 0-4, 4-3), Tungsram—Bp. Spartacus 11-9 (4-1, 2-4, 2-1, 3-3)

— bégyé —

Női siker

Szombaton a Nápoly melletti Santa Maria Capua Vetterében rendezték a női vízilabda BEK elődöntőjében a Volturmo — BVSC visszavágó mérkőzést. Budapesten a vasutasok kilenc góllal nyertek, s mint kiderült, még szerencse, hogy ilyen nagy különbséggel. A jól játszó hazaiak a jugoszláv és a francia játékvezető elképzelésű részrehajlással igyekezett segíteni, s az utolsó negyedben már nem maradt cserejátékosa a magyar bajnoknak a kipontozódások miatt! Egy jellemző adat: a Volturmo 15, a BVSC 4 emberelőnyhöz jutott. A hazaiak végül hat góllal győztek, ám az összesítésben a BVSC jutott a BEK döntőjébe.

Volturmo—BVSC 14-8 (4-2, 2-1, 4-2, 4-3). A BVSC góldobói: Bajusz 6, Orbán, Pócsik 1-1.

INNEN-ONNAN

Köln: Berlin esélyei a 2004. évi nyári olimpiai játékok megrendezésére óriásiak — jelentette ki Willi Daume, a nyugatnémet olimpiai bizottság elnöke egy, a rádió Deutschlandfunknak adott nyilatkozatában.

— A németországi változások mindannyiunkat jogos optimizmussal töltenek el, és így nemcsak álomnak tűnik az a gondolat, hogy a 2004-es olimpiát már az egyesült Berlinben rendezzék — mondta Daume.

A nyugatnémet sportvezető szerint az amerikai elnök George Bush is kifejtette már azon véleményét, hogy egy berlini olimpia nagy mértékben hozzájárulhatna a világbéke megőrzéséhez. (AFP)

Varsó: Az ökölvívó Felix Stamm emlékvérseny elődöntői során Karika Attila (57 kg-os súlycsoport) vereséget szenvedett a lengyel Hörtattól és bronzéremmel zárt. (PAP)

Cocac: Egy héttel a CONCACAF-zóna sorsdöntő VB-selejtezője előtt az Egyesült Államok labdarúgó-válogottjának szakvezetése ismét számíthat két ászára, Hugo Perezre és Vermes Péterre. Utóbbi, aki a Rába ETO-ban

is játszott, nem léphetett pályára a nemrégiben lebonyolított, Salvador elleni találkozón, mert bárányműködés volt. Az Egyesült Államok csapata Trinidad és Tobago válogatottjával játszik idegenben. A csoportból Costa Rica már bejutott a jövő nyári VB-döntőbe, a szóban forgó mérkőzésen Trinidad és Tobagónak elég a döntetlen. Az amerikaiaknak győzniük kell, mert rosszabb a gólkülönbségük. (AP)

London: Egyre gyakoribb „sérülés” futballpályán az, amikor egy kemény belemenés után egy labdarúgó egyszerűen lenyeli a nyelvét. Ez esett meg szombaton az Arsenal — Millwall bajnoki mérkőzésen, amikor David Rocastle ütközött Jimmy Carterrel. Rocastle óriási ütést kapott a gyomrára. Miközben a földre zuhant, lenyelte a nyelvét. Szerencsére a csapatorvos, Gary Lewin résen volt. Azonnal az eszméletlen futballistához rohant és visszahozta a klinikai halál, a fulladás szélén járó Rocastle-t az életbe. Az ügyes orvosnak köszönhető, hogy az Arsenal-játékos szerdán ott lehet a nemzeti válogatottban. Anglia a Wembleyben fogadja Olaszországot. (Reuter)

Magyar-spanyol a számok tükrében

Most jön a tizenegyedik

A magyar labdarúgó-válogatott a 12. VB-döntőben nem lesz ott, s ezt keserű tudni, hiszen az eddigi 11 finálé közül csak kétszer (1970, 1974) nem kergethették a legjobb magyar futballisták a döntőben a labdát. A szerdán 15 órakor, Sevillában sorra kerülő selejtező a nyolcadik, az utolsó, ami pedig a sportág történiáját illeti, az ötvenhatodik kvalifikációs csata. Az eddigi összesített magyar mérleg a VB-selejtezőkön: 33 győzelem, 14 döntetlen, 8 vereség, 127-59-es gólkülönbség.

A magyar csapat selejtező mérkőzéseinek eredményei a 12. VB-ért, sorrendben:

Észak-Írország 1-0 (Budapest), Málta 2-2 (Valletta), Írország 0-0 (Budapest), Málta 1-1 (Budapest), Írország 0-2 (Dublin), Észak-Írország 2-1 (Belfast), Spanyolország 2-2 (Budapest), Spanyolország? (Sevilla).

A spanyolokkal vívott eddigi valamennyi találkozó mérlege magyar szempontból: 10 mérkőzés, 2 győzelem 4-4 döntetlen és vereség, 13-14.

Ha sikerre ugyan kevés is a remény, a történeti hűség kedvéért érdemes megjegyezni: az eddigi két győzelmét éppen ibériai földön érte el a magyar nemzeti együttes: 1981. április 15.: 3-0 (Valencia).

A magyar labdarúgó-válogatott összesített mérlege: 631 mérkőzés,

330 győzelem, 136 döntetlen, 165 vereség, 1504-964.

A magyar „A” válogatott az utánpótlás együttes társaságában hétfőn 10 órakor utazik Spanyolországba. A 21 évesek számára a keddi esti (19.30 ó) összecsapás Benidormban nem kis tértét folyik. Európa legjobb nyolc válogatottja közé kerülhet a Tajti József szövetségi edző vezette legénység, ha győz vagy döntetlent ér el.

Az utánpótlás EB 7. kiírásában a magyar fiatalok még veretlenek, gólt sem kaptak. Eredményesoruk: 0-0 majd 1-0 Ciprus ellen, a harmadik csatán pedig újra 1-0, Spanyolország ellenében.

Összességében (1976. október 9. óta) ez lesz a 44. magyar érdekltségű utánpótlás EB-csata. Az összesített mérleg: 43 mérkőzés, 23 győzelem, 5 döntetlen, 15 vereség, 72-45.

A múltban egyszer jutott túl a selejtezőkön a válogatott. Az 1984/86-os, ötödik kiírásban Ausztria, Hollandia és Ciprus előtt lett csoportgyőztes, a negyedöntőben 0-1 és 5-0 után búcsúztatta Lengyelországot. Az elődöntőben éppen Spanyolország ellen a hazai 3-1 után 4-1-es vereség következett. A hosszabbításban elszenvedett fiaskót követően bronzéremmel zárt a legénység. Most lehetne törleszteni az 1986. április 23-i, La Corunán elszenvedett 4-1-es vereséget.

A montreali éjszakában

Szándékos gázolás — Davis kómában

— Magyar idő szerint vasárnapra virradóra Montreal egy külvárosában, St. Anne-de-Bellevue-ben szándékosan elgázolták az aktív versenyzéstől júliusban visszavonult kanadai úszó olimpiai bajnokot, Victor Davist, akit életveszélyes állapotban szállítottak kórházba. A baleset óta Davis kómában fekszik.

Victor Davis barátja, Donna Clavel és egy másik hölgy, bizonyos Jennifer Watt társaságában az említett montreali külvárosban egy bárban tartózkodott. A mellettük lévő asztalnál három, sörtől erősen ittas fiatalember szórakozott. A két társaság együtt távozott a báról, Davis egy szemközti lévő kioszkban narancsitalt akart vásárolni, miközben a társaságában lévő két hölgy már beszállt az egykori kiváló sportember kocsijába. Davis is az autóhoz tartott, amikor arra lett figyelmes, hogy a három fiatalember hangos szóváltásba keveredett Clavellel és Watt-tal. Davis megpró-

bált „rendet teremteni”, elküldte a részegeket. Azok nem hagyták annyiban a dolgot, beültek fekete Pontiac-jukba, mintegy 50 métert megtettek, visszafordultak s a még az úttesten álló Davist egyszerűen elgázolták. A kanadai sportoló métereket repült a levegőben, fejjel egy parkírozó kocsinak zuhant, koponyacsontja, egyik válla és több ujjá eltört. A mentők súlyos agyi- és gerinc sérülésekkel szállították őt a Notre-Dame kórházba.

A kórház szővívője, Jacques Charbonneau a tüzetes orvosi vizsgálat után kijelentette: az elkövetkezendő 48 óra kritikusnak számít, ha addig sikerül agyműtétet végrehajtani Davisen, akkor képesek lesznek az orvosok megmenteni a jelenleg kómában fekvő ex-olimpiai bajnok életét.

Victor Davis az 1984-es Los Angeles-i olimpián egy arany- és egy ezüstéremmel szerzett, tavaly Szőulban második helyezést ért el, mellúzó specialista volt.

Röptében

Híába győzött a visszavágón 3-1-re a Csepel röplabdacsapata a Dinamo Tirana ellen, mégis az albánok jutottak tovább a BEK-ben a 16. köré. Mint ismeretes, idegenben 3-0-ra kapott ki a vasgyári gárda.

A női röplabda CEV Kupában két-

szer jobbnak bizonyult a holland Lichtenvoorde az Albá Volánnál. Az első mérkőzésen 3-1-re, míg a székesfehérvári visszavágón 3-2-re nyert a tulipános gárda.

A női BEK-ben viszont magyar siker született: az AEL Limassol ellen — akárcsak egy héttel ezelőtt — magabiztosan 3-0-ra nyert a Vasas együttese.

Labdarúgó NB II.

A Szeged a mezőny fölött

Keleti csoport:

Szarvas-Kecskemét	2-0
Szolnoki MÁV	
MTE-Nyíregyháza	1-0 (0-0)
DVTK-Metirpond	2-1 (2-0)
Eger-Kazincbarcika	2-0 (1-0)
BVSC-Salg. Sikküveg	1-2 (1-1)
DMTE-Szegedi Dózsa	1-0 (0-0)
Baja-Debreceni Kinizsi	1-2 (0-1)

Nyugati csoport:

Keszthely-Oroszlány	0-3 (0-2)
III. ker. TTVE-Körmö	1-0 (0-0)
Dunaújváros-BMTE-Törley	3-1 (1-0)
Nagykanizsa-Volán	0-4 (0-3)
Paks-Ajka	2-2 (1-1)
Dorog-Tapolca	2-0 (0-0)
Sopron-Szekszárd	2-1 (0-1)
Mohács-ZTE	1-3 (0-1)

Keleti csoport:

1. Szeged	13	21-4	33
2. Kazincbarcika	13	21-11	25
3. Metirpond	13	22-13	21
4. Eger	13	20-18	20
5. Kecskemét	13	21-20	20
6. Szarvas	13	14-14	20
7. BVSC	13	17-18	20
8. DMTE	13	18-16	16
9. Debr. Kinizsi	13	12-11	16
10. Salg. Sikküveg	13	18-19	15
11. DVTK	13	16-20	15
12. Szolnok	13	15-21	14
13. Nyíregyháza	13	9-14	13
14. Baja	13	13-18	11
15. Szegedi Dózsa	13	10-18	11
16. Mezőtúr	13	12-24	11

Nyugati csoport:

1. Volán	13	27-11	28
2. Oroszlány	13	23-11	27
3. ZTE	13	26-20	22
4. Dunaújváros	13	23-22	21
5. III. ker. TTVE	13	18-12	20
6. Mohács	13	19-14	20
7. Körmö	13	18-14	19
8. Nagykanizsa	13	18-17	18
9. Sopron	13	19-18	17
10. Dorog	13	16-19	15
11. Ajka	13	18-18	14
12. BMTE-Törley	13	10-17	14
13. Tapolca	13	13-26	14
14. Szekszárd	13	13-17	12
15. Keszthely	13	10-21	11
16. Paks	13	15-29	9

TOTÓ

1. Duisburg-Darmstadt	4-1	1
2. Osnabrück-Karlsruhe	3-2	1
3. Hertha BSC-Wattenscheid	1-1	x
4. Hannover-Freiburg	0-0	x
5. Avellino-Padova	1-0	1
6. Cagliari-Parma	2-2	x
7. Catanzaro-Como	0-0	x
8. Foggia-Messina	3-1	1
9. Monza-Cosenza	1-1	x
10. Licata-Barletta	4-0	1
11. Reggiana-Ancona	1-1	x
12. Reggina-Pescara	2-1	1
13. Triestina-Brescia	2-0	1
Pótmezők:		
14. Pisa-Torino	0-0	x
15. Meppen-Unterhaching	3-1	1
16. Suttgarter Kickers-Essen	4-1	1

Nyolc között
a VÁÉV-Bramac

A szombati visszavágón ugyan háromgólos vereséget szenvedett dán ellenfelétől a VÁÉV-Bramac, 49-43-as összesítéssel mégis biztosan vette az akadályt s jutott be a legjobb nyolc közé a férfi kézilabda KEK-ben. (Az első mérkőzésen a veszprémi 29-20-ra nyertek.) Virum Sorgenfri (dán) - VÁÉV-Bramac 23-20 (13-9) Koppenhága, 300 néző, Legjobb dobók: Brodersen 10, J. Jörgensen 7, Andersen 3, illetve Kalocsay 5, Zsigmond, Putics, Brenner 4-4.

Csányi Béla Világ Kupa győztes

Szép magyar siker született az ausztriai Steyrben, az első ízben megrendezett teke Világ Kupán. Csányi Béla a döntőben 947-901-re legyőzte a jugoszláv Damir Fuckart és ezzel elhódította a Világ Kupát. A 3. helyen a jugoszlávok világbajnoka, Borisz Urbanc végzett, miután a bronzéremért vívott találkozón 930-929-re verte az osztrák Erwin Flochot.

A nők küzdelmében a világbajnok Török Marianna a 4. helyet szerezte meg, a 3. helyért vívott mérkőzésen 458-433 arányban alulmaradt a nyugatnémet Gabriele Bergholz-cal szemben. A női Világ Kupát az jugoszláv Antonia Skarfar nyerte, aki a fináléban óriási fölényrel 454-396 arányban múlta fölül a francia Marie-Therese Cheveau-t.

Másodszor is 3-1

Az Ú. Dózsa férfi röplabdacsapata is továbbjutott a kupagyőztesek Európa Kupájának legjobb 16 csapata közé, miután vasárnap délután a svájci Jona városában 1000 néző előtt 3-1 (13, 1, -12, 10) arányban győzte le a külföldi csapatot. A svájci csapat vezetője a német játékos Jagodics, Király, Schildkraut és Sárközi vezérletével a svájci kupagyőztes TSV Jona csapatát. Az újpesti lila-fehérek ezzel a győzelmükkel a 76 perces találkozón 6-2-es játszmárányal jutottak tovább. A december 3-án sorra kerülő fordulóban a legjobb 8 közé jutásért a török kupagyőztes Soma mez Filament ellen a Vágóhíd utcai pályán lép pályára a lila-fehér együttes.

Kosárlabda NB I.

Gondban a Zete és a Vidi

A szeptemberi esélylatolgatáskor nagyon sokan a majdani élmezőnybe sorolták a ZTE-t és a Körmendet is. Nos, ha egy fordulóval az őszi zárás előtt a táblázatra pillantunk, láthatjuk, hogy a két, illetve a három évvel ezelőtti bajnok gondban van. A zalaegerszegiek a felsőház alsóházában tanyáznak, a körmendiek pedig „csak” a középmezőnyben foglalnak helyet. Az élmezőnyben a helyzet változatlan: továbbra is a Csepel az uralkodó, a 2-3-4. helyen pedig az Oroszlány, a Bp. Honvéd és a Tungsram osztozik, attól függően, hogy nyertek, avagy vesztek egy-egy fordulóban.

A paksi újabb scalpja:
Körmend

A hétvégi fordulóban az Atomerőmű SE-Körmend találkozót vettük górcső alá. A fentiekben már szöveltünk a negatív meglepetésekről, de szólni kell egy pozitívról is. Az újonc paksi legénység immár hatodik győzelmét aratta az „A” csoportban, és a középmezőny stabil tagjává vált. A Videoton idegenbeli, a Tungsram otthoni legyőzése után a Körmendet sem tisztelték. Olyannyira nem, hogy a találkozó nagy részében vezettek. De a második félidő derekán, amikor már úgy látszott, hogy a 30 év fölöttiekre épülő atomos legénység nem tud újítani, akkor is volt olyan játékosuk - nem is egy -, aki képes volt döntő fontosságú pontok megszerzésére.

- Mi a siker titka? - kérdeztük Simon Károly vezető edzőt.

- Mindenekelőtt az, hogy van a keretben legalább 6-7 olyan játékosunk, akiket nehéz tartani, kikapcsolni. Az első félidőben ilyen volt a Pysznik. Egyszerűen nem tudtak vele mit kezdeni a körmendiek. A másod-

dik játékrészben már semlegesítették, de az addig halványabb, tulajdonképpen „kikapcsolt” Morgen lépett elő főszerelővé, majd az a Radovics, akinek 35 percen keresztül nem sikerült semmi. Hárompontos kosaraikkal visszahozták a meccset.

- A mozgékony kisemberek és a velük azonos hullámhosszra felpörögni képes rutinos „öreg” jó egyvelege ez a mai ASE.

- Igen, ahhoz képest, hogy a kulcsjátékosaink már harminc fölöttiek, gyorsaságban is az ellenfél fölé tudunk kerekedni több mérkőzésünkön. A hat győzelem nem bódít el bennünket, változatlanul a bentmaradás a cél, de ahogy mondani szokás: evés közben jön meg az étvágy.

- Hol fog végezni a Körmend? - fordultunk Patonay Imre edzőhöz.

- Nagyon remélem, hogy minimum az első hatban ott leszünk - mondta.

- Az amerikai játékos rendkívül gyenge teljesítményt nyújtott.

- Igen, még nincs teljesen rendben a válla, nagyon pontatlanul dobott, le is hoztam többször.

- A Körmend még nem az igazi!

- Igen, a védekezésünk elmarad a kívánatostól, egy félidő alatt most is ötven kosarat kaptunk. De még a csapatépítés is okoz gondot, Bellnek és Forraynak, a két új embernek, meg kell találnia a helyét.

Bálint Gy.

A férfi NB I. eredményei: Bp. Honvéd-Csepel 81-87, MAFC-Sopron 107-87, Baja-Tungsram 85-86, Szolnok-Videoton 74-67, Atomerőmű SE-Körmend 83-76, Oroszlány-ZTE 94-76. Az élmezőny állása: 1. Csepel, 2. Oroszlány, 3. Tungsram, 4. Bp. Honvéd, 5. Atomerőmű SE.

Szuper is meg nem is

Komlói szupermaratoni kiskirály

Szuper állóképességet igénylő hosszúság, szuper lelkes résztvevők, szuper pontatlan távfelmérés - talán e hármasság jellemezte leginkább a szombaton megrendezett 2. nemzetközi szupermaratoni bajnokságot, amelyet 50, illetve 100 kilométeres távokra írtak ki.

Korán kellett kelniük futóknak, szervezőknek, bírónak egyaránt, hiszen már reggel 7 órakor rajthoz állt a 77 fős mezőny a gödöllői Agrártudományi Egyetem sportcsarnoka előtt. A sportolók Szadán és Mogyoródon keresztül a Hungaroringre futottak, ott megtettek három kört, majd onnan igyekeztek vissza Gödöllőre. És ez még „csak” az első kör, azaz 50 kilométer volt, illetve valószínűleg valamivel kevesebb. És ez a túl remek időeredmények látán már ekkor gyanús volt. Zajcz László 2:45:04 óra alatt tette meg a kört, így ő lett e táv győztese.

A négy női futó mindegyike a rövidebb távot választotta, a győzelmet, amint az várható volt, Vass Márta szerezte meg.

A fő táv, azaz a 100 kilométer győztese a komlói Kis-Király Ernő lett, akinek eredménye a világ eddigi legjobbja - lenne. Önbecsapás volna azonban nem elismerni, - és ezt maguk a futók is így vélik -, hogy körönként legalább 2,5 km-rel rövidebb volt a kijelölt pálya. Így a 100 km helyett maximum 95-öt futottak. Kár a szervezők e bakijáért, mert így éppen a sportolók érezték kissé becsapottnak önmagukat. Pedig a verseny egyébként jól szervezett, jó hangulatú volt, és az útvonalbiztosítással sem akadt probléma, bár a túl sok emelkedő nagyon megnehezítette a futók dolgát. Eredmények: férfiak, kb. 50 km: 1. Zajcz László (DUSE) 2:45:04 ó, 2. Póczos Gyula (Gyöngyös) 2:46:45, 3. Szabó István (GEAC) 2:47:06.

Nők: 1. Vass Márta (Építő) 3:18:49 ó, 2. Fehér Enikő (Gyöngyös) 3:34:38, 3. Hegedűs Ildikó (Debrecen) 3:50:32.

Férfiak, kb. 100 km: 1. Kis-Király Ernő (Komló) 6:24:38 ó, 2. Petár Pollak (cseh-szlovák) 6:39:07, 3. Bogár János (Békéscsaba) 6:43:58.

Köszöntjük

Szilvia és Bulcsú
nevű olvasóinkat.

Szilvia a latin eredetű Szilviusz férfinév női megfelelője: az utóbbit több király is viselte, s alapja az erdő jelentésű latin silva, akárcsak Szilvánusznak s női párjának, a Szilvánának.

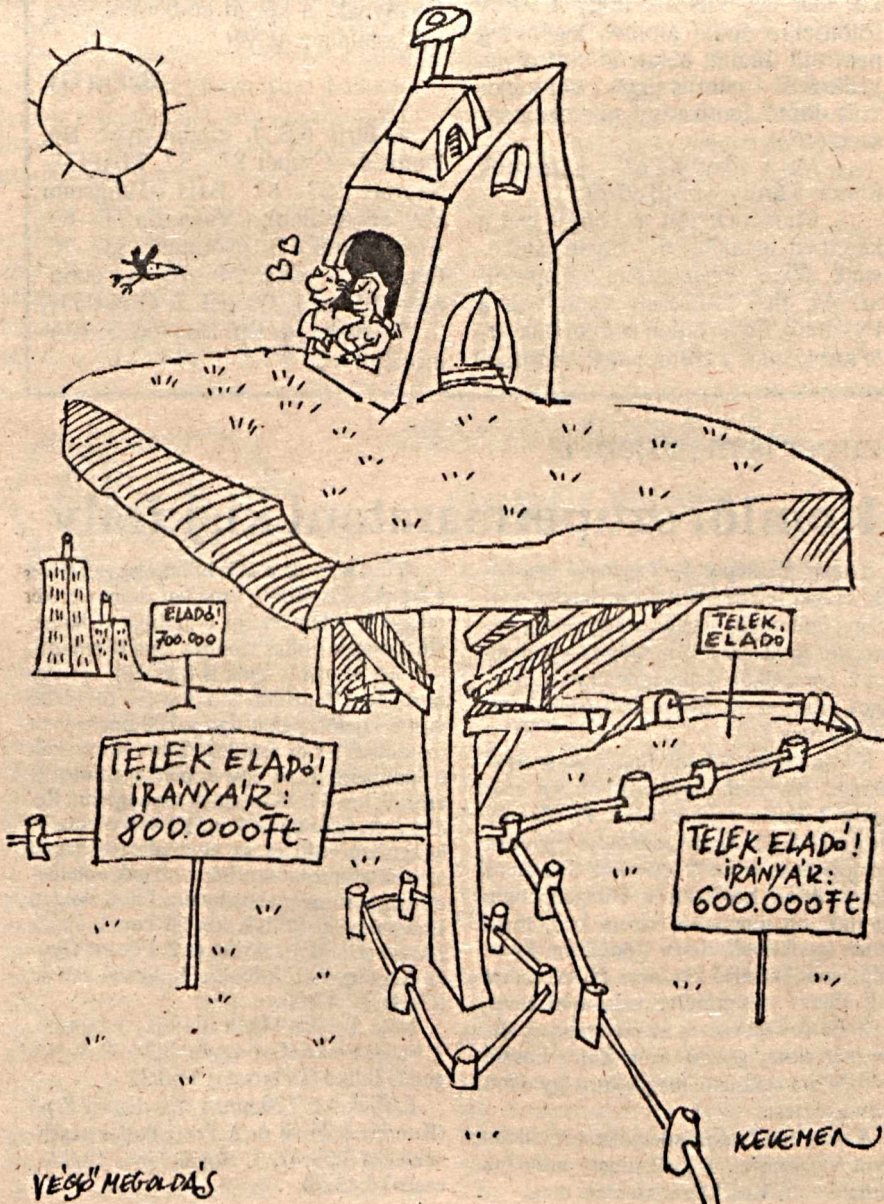
Bulcsú régi magyar személynévből származik. Eredete bizonytalan. Lehet, hogy a magyar búcsú szóval azonos, jelentése ez esetben: bocsátó, tudniillik a vérszerződésben vért kibocsátó. Mások szerint török eredetű és jelentése: (vért) keverő.

A Nap kél: 6.45 órakor
nyugszik: 16.12 órakor

A Hold kél: 15.49 órakor
nyugszik: 7.11 órakor

Köd, felhő, nap

Változóan felhős idő várható, keleten néhány órás napsütéssel. Éjszaka sokfelé, napközben inkább csak délnyugaton lesz köd, néhol ködszítalásra is számítani kell. Az északi, északkeleti szél mérsékelt marad. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet plusz 3 és mínusz 3 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet hétfőn a tartósan ködös helyeken kevéssel 5 fok alatt, másutt 10 fok körül alakul.

A BÉKÉSCSABAI IDEIGLENES SZABADMŰVELŐDÉSI TANÁCS

Békéscsabán a Városi Nemzetiségi Klubházban október végén megalakult a Békéscsabai Szabadművelődési Tanács. Alapító tagjai az országban elsőként próbálkoztak meg a magyar népi demokrácia e fontos kulturális testületének újbóli megszervezésével. A tanács céljai sok tekintetben hasonlóak az 1946-ban létrehozott szabadművelődési tanácsokéhoz, így a névváltoztatást nem csupán a hagyománytiszteltet motíválta. Az azóta eltelt negyven esztendő természetesen már más szerkezetet, s jó néhány új funkciót is megkövetel a szerveződéstől.

A békéscsabai testület tevékenységének középpontjában a nemzeti sajátosságok és a helyi értékek védelme, a progresszív kulturális folyamatok koordinációja áll. Ezt a közgondolkodásban elterjedtnél lényegesen szélesebb kultúraértelmezéssel, a helyi társadalom megújult, szabad és demokratikus lehetőségeinek felértékelésével szigorúan vett szakértői közreműködéssel kívánja megvalósítani.

A Szabadművelődési Tanács mind a tizenegy alapító tagja kulturális szakember (az evangélikus egyházkerület igazgató lelkésze, a tanítóképző főiskola és a megyei művelődési központ igazgatóhelyettesei, tanácsai érdekképviseleti szervek, közművelődési intézmények munkatársai). Ők alanyi jogon vesznek részt a munkában, míg a jelentősebb kulturális tevékenységet folytató pártok, társadalmi szervek, felekezetek képviseleti jogon kapcsolódhatnak a testülethez.

A testület létrehozása az alapítók szabad akaratából, önálló kezdeményezésként történt.

Célja, hogy a választásokig átmenetileg biztosítsa a helyi kulturális folyamatok szakmai-társadalmi kontrollját, és megalapozza a leendő – és már nem ideiglenes – Békéscsabai Szabadművelődési Tanács tevékenységét.

A Békéscsabai
Szabadművelődési Tanács
alapító tagjai

Hódít
a petanque

Tizennégy csapat 42 versenyzője, közte két nő és két gyermek, továbbá több mint fél ezer érdeklődő előtt avatták föl a magyar Petanque Szövetség versenyén a budapesti Petőfi Csarnok klubjának pályáját. A döntőt Ormező II. és a Római Part I. csapata játszotta. A pályaválogató petanque verseny győztesei a Római-partiak lettek, megelőzve Ormező II., Lágymányos és Kamarácserdő csapatait.

Horn Gyula kultúgyminiszter lesz a vendége ma este a Szekszárdi Orvosklubnak. Az érdeklődők 1/2 7-től beszélgethetnek a kultúgyminiszterrel Tolna megye székhelyén a Szakszervezetek Háza nagytermében.

V. Horváth Mária

Arany mezőben lila L betű

Az elmúlt héten több korszerű mentőkocsi érkezett az országba, mint máskor hónapok alatt. Persze nem mi adtunk többet az egészségügynek a közös kasszából, hanem az osztrák vöröskereszt és a nemzetközi Lions Club próbál enyhíteni gondjainkon ezekkel az ajándékokkal. Az egyik kocsit – egy mentőként felszerelt Volkswagen mikrobuszt – a boglárlelci Lions Clubnak hozták a határig NSZK-beli partnereik. Mivel a klub önmagában képtelen lenne egy ilyen eszköz kihasználására, a helyi egészségügyi szolgálat kezelésébe adják.

Egy ilyen ajándék nagy megtiszteltetés a boglári csoport tagjainak, hisz alig háromnegyed éve kérték felvételüket a másfél millió tagot tömörítő nemzetközi szövetségbe. Ezzel a belépéssel kötelezettséget vállaltak arra, hogy nemzetiségre, vallásra, politikai beállítottságra való tekintet nélkül segítenek a sérült, beteg, eleset, magányos embereken. Az elmúlt néhány hónap inkább az erőgyűjtés ideje volt. 160 barackfa folyamatos szüretelését vállalták bér munkában, az otthon összegyűjtött használt ruhákból bolha-

piacot rendeztek a boglári napokon, no és befizettek fejenként ezerkétszáz forint tagdíjat, hogy karácsonykor ajándékkal tudjanak kedveskedni az egyedülálló idős embereknek. Folyamatosan figyelik, felkeresik a szociális hálóból kimaradó gyermekeket, hátrányos helyzetű családokat. Részt vesznek a lakosság általános egészségügyi szűrésének lebonyolításában, segítenek a mintegy tizenegyezer kérdőív kitöltésében és feldolgozásában. Alapszabályuk értelmében minden hónapban taggyűlésen számolnak be egymásnak – és a nemzetközi központnak – a végzett munkáról, vagy kérnek segítséget a problémák megoldásához. Ha valaki igazolatlanul távol marad egy gyűléstről, akkor köteles a klub pénztárát adományával gyarapítani.

Háromnegyed év kevés a bizonyításhoz, bár az eddigiek alapján csak dicsérni lehet a csoportot. Talán az ilyen kezdeményezések is segítenek az annyira hiányzó szolidaritás megteremtésében.

Dátum Lap- és Könyvkiadó ajánlata!

V. Horváth Mária:

Vadászszakmánya — nemcsak vadászoknak

— Politika és vadászat? — Vadászkerécs és vadászkerécselenség? — Volt-e helyenként jog- és törvénytörés? — Kik vadásztak? — Mire és hogyan? — Kik nem vadásztak? — Hatalom és sport? — Természetvédelmi horror? — Kor-körkép és kór-körkép.

Persze, sok-sok feddhetetlen vadással is találkozhatnak.

A Dátum című szabadalmi napilap olvasói már megismerkedhettek a sorozattal. A megjelenő könyv még közzé nem tett riportokat és véleményeket is tartalmaz.

Postai utánvétellel küldjük megrendelőinknek. Ára: 58,— Ft

Megrendelhető:

Dátum Lap- és Könyvkiadó,
7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u.7.

Nyitott rendszerű felsőfokú képzés indul a mikroelektronikai eszközök, mikroszámítógépek alkalmazói részére

A jövőbe senki sem lát ... mégis van olyan terület, ahol jósnak sem kell lenni ahhoz, hogy szinte biztosan mondhassunk...

A mikroelektronika tudományának gyakorlati alkalmazása egyre nagyobb szerepet kap mindennapi életünkben. Nemzetközi tapasztalatok előrevetítésével már most állíthatjuk, hogy a századfordulóig a mikroszámítógépet szinte minden állampolgár használni fogja (pl.: háztartási gépekben, órákban stb.).

Minden felelős munkakört betöltőni szándékozó vagy éppen betöltő szakembernek egyre inkább szüksége van arra, hogy saját szakmai ismeretei mellett a mikroelektronika eredményeit is alkalmazni tudja.

Az egyén és a társadalom szempontjából egyaránt hasznos és viharos gyorsaságú változásoknak vagyunk tanúi. A korszerű kutató, fejlesztő, gyártó eszközökben és magukban a gyártott termékekben: az ipar, a mezőgazdaság, az orvosi elektronika, az oktatás, a nyelvtanulás szinte valamennyi tudományos kutatás, az adminisztráció stb. különböző területein napról napra követhetően bővül a mikroszámítógépek alkalmazása.

Tizenkilenc hazai egyetem/főiskola az LSI Oktatóközpont (1033 Budapest, III., Hévízi út 6/E., telefon: 180-5712) működésével most indítja azt a nyitott rendszerű felsőfokú képzést, mely az egyéni érdeklődési körnek megfelelően lehetőséget nyújt mikroelektronikát, mikroszámítógépet alkalmazó mérnök, üzemmérnök, tanár, mezőgazdasági gépészmérnök, orvos stb. képzésére. Felvételi vizsga nincs, de a követelmény a kiadandó diploma szintjének megfelelő.

A hallgató egyéni tanulással sajátíthatja el az ismereteket; a módszertani segítséget nyújtó tankönyvek sora már megjelent, illetve folyamatosan megjelenik; az egyes tantárgyak tananyagrészek videoszalagra vett előadásait többször megnézhetik — ezeket pl.: a budapesti, illetve vidéki konzultációs központoktól kölcsönözni is lehet; igénybevehető a 3-5 napos vizsgaelőkészítő tanfolyamok és még tovább folytathatnánk.

Aki a jövőbe néz, aki előre akar lépni, aki úgy érzi, hogy a jövő technikáját már most érdemes elsajátítani, azok számára, ezen a szakterületen a képzés kapuit nagy igyekezettel próbáljuk kitárni.

Németh István

APRÓHIRDETÉS

Törpeharcra folyamatosan kapható a Czikk halasüzletben.

Szekszárd, Ságvári u. 8. szám alatt kétszintes, 4 szobás lakás eladó. A szennyvíz és a víz rendezetlen.

Antik kisméretű íróasztalt vennék reális áron. Telefon: 1-155-393.

Biohumuszgilliszta előnyös feltételekkel, OTP hitelre is kapható. Érdeklődni: egész nap Tolna, Alkotmány u. 48.

Telefon: (74) 40-300/26 munkaidőben.

Automata gumiabroncsszerelő gép garanciával eladó. Érdeklődni: Kisbér, Szent Imre u. 23. Németh.

Gépjármű technikus állást keres Tolna megyében. „Minden megoldás” jelígre kiadónkban.

Horoszkóp alapján, tanácsadás életvezetésre, probléma megoldásra, párkapcsolatra. Személyes fogadás időpontjának megbeszélése a 1-155-393 telefonszámon.

Eladó 1 éves 126-os Polski Fiat. Érdeklődni: a (74) 16-277-es telefonon, vagy Szekszárdon a Halász-féle autógyőrnökségnél.

„Kapcsolatteremtő” Országos társskereső házastársat, élettársat, szabadidő partner kereset. Válaszborítékért tájékoztatást küldünk. Levél cím: 7632 pécs 18., Pf.: 68.

Harmincas, 183/74, nőlen, magányos férfi, november 20-ig szabadságon, annak egy részéhez kellemes női társaságot keres.

Tel.: Józsi (96) 28-404, vagy „Kabóca”-jelígre kiadónkban.

Eladó Opel Rekord Dízelt D. Ócsény, Rákóczi u. 33. 15 óra után.

Barkas 1000-es csukott március 31-ig érvényes műszakival eladó. Dunaföldvár, Kossuth tér 3. Savanyó.

PC-126/P Fiat friss műszakival eladó. Dunaföldvár, Kossuth tér 3. Savanyó.

Sítanfolyamok a Magas Tátrában — kedvező áron — kicsiknek és nagyoknak osztrák sídiplomával rendelkező oktatókkal. Bővebb felvilágosítás: Szekszárd, Wesselényi u. 2. szám alatt hétfőn, szerdán és csütörtökön 16 - 17.30-ig.

64 m²-es, három szobás lakás eladó. Szekszárd, Béni B. u. 93. VI/19. Érdeklődni: egész nap Farkas Attilánál.

Nemescsinészillák felszereléssel, táp, homok biztosítással, legelőnyösebb kedvezménytel nyertesítéssel eladók, előjegyezhetők. Élő állat vagy prém visszavásárlás megoldott. Ugyanott többszörös győztes szülőktől dobermann és hasky (szibériai szánhúzó) kiskutyák. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/a, vagy 74/16-382-es telefonon.

Szálkán, kb. 60-80m²-es helyiség víz, villany (3 fázis) és fűtési lehetőséggel hasznosításra kiadó. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/a, vagy 74/16-382-es telefonon.

Budapesti szabadalmi nem dohányzó fiú (24) ellenzéki barátját keres, 18-30 év között. „Jurta” jelígre a kiadóba.

Szekszárdon Wesselényi utcában kétszobás, erkélyes, összkomfortos lakás eladó, 18 ezer forint/m². Érdeklődni: 12-260 telefonon, vagy gróf Pál u. 2. IX/27.

HATOSLOTTÓRA szuper variáció! 45 szám 105 szelvényen! 2 csoportból 6 szám kihúzásakor garantált 6-os találat! Ára: 380 forint.

ÖTÖSLOTTÓRA 90 szám variációja mindössze 86 szelvényen! 1 favorizált szám kihúzásánál már garantált megtérülés! 4-nél 5-ös eséllyel! Ára: 440 forint.

TOTÓRA 14 fix nélküli vezetékes totókulcs! 0.13.0-13.0.0 idexre, 140-8960 forint befizetésre, 7 vezetésnél már 13-as eséllyel! Teljes gamitúra: 350 forint. Megrendelés csekken, vagy utánvétellel. Fehér Attiláné, Pécs 7634 Kővirág 37.

Megrendelőlap

Megrendelem a Dátum című napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve

Cím: (város, kerület, utca, ltp., emelet, ajtó):

Az előfizetés díja egy hónapra: .200,— Ft,
negyedévre: 600,— Ft,
fél évre: 1200,— Ft,
egy évre: 2400,— Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem ki.

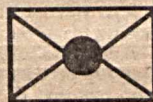
aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül az alábbi címre adják fel:
Vidéken: Postahivatal, helyben
Budapesten: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, XIII. Lehel út 10/a.

HIRDESSEN

POSTAI

FELADÁSSAL!

Kedves Olvasó! Ha kitölti ezt a szelvényt, borítékba teszi és feladja címünkre:

DÁTUM RT 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

három napon belül olvashatja hirdetését (fizetés utólag, kiküldött csekkünkön).

Megrendelő neve:

Címe:

Megjelenés napja:

Hirdetés szövege:

Hirdetését

telefonon is feladhatja

Budapest	141-4655
Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

DÁTUM

Bomba vagy Bombi

Pápai Páriz Ferenc sok évszázados szótárában szerepel így, mai szemnek-fülnek szinte kedélyesen a címszó, amelynek jelentésül valami kénes dobóeszköz áll a bölcs könyvben. Szerencsésnek mondhattam magam szombatig, hogy csupán olvasmányokból ismertem ezt a szót és tartalmát, de két nap óta valahogy más a helyzet. A Szekszárdi Skála játékosztályán válogattunk fiammal, amikor egyik percről a másikra megfagyott körülöttünk a levegő: a bomba kilépett szótárbörtönéből, szatyorba bujt s egy időzítő szerkezettel ott várakozott, amíg egy bátor eladónő föl nem fedezte, s le nem vitte a parkolóba. Ott tűzsereszek állapították meg róla, hogy házi készítésű, szakszerűen összeállított szerkezet, ám a trottilt sóderrel helyettesítették benne. Ha nem így lett volna, az áruházat földig rombolhatta volna – minden előzetes figyelmeztetés nélkül.

Az üzletet korábban bezárták, fiam még föllett egy sor kérdést, amiben félelem és érdeklődés egyaránt ott voltak. Jól-rosszul talán válaszoltam neki, de igazi választ magam is szívesen vennék: ki játszik, s miért emberek szízáinak élteivel? Kit akar megfélemlíteni az, aki ilyen örültül gyáva? Mi lesz, ha egyszer tényleg trottilt tesz a pokolgépbe, s az működésbe lép?! S akkor vajon elér-e valamit, megold-e égető kérdéspinkből akár egyeillet is?! Ezt persze neki, ha olvas-sa is, hiába magyarázom. Ot nem simogatta meg néhány méterről a halál, talán csak jó heccnek tartja az egészet, figyelmeztet, ha akarja, legközelebb megteheti. Ennyire férge lehet az emberiségnek, ha akarja, vagy ha hagyjuk...

Töttös Gábor

A reformkörü mozgalom nem lesz, hanem volt

Bár az utóbbi nem biztos

Nem akarok negyedrangú állampolgár lenni egyik szocialista pártban – fogalmazta meg elégedetlenségét egy pesti résztvevő Nagykanizsán a volt MSZMP reformköreinek III. országos találkozásán, ami az érdeklődők kis száma miatt nem is nevezhető a meghirdetett névén. A fél évvel ezelőtti reformkommunisták most zavarban vannak. Sokan beléptek az újjáalakult MSZMP-be, sokan még gondolkodnak ezen, sokan nem is akarnak. Hogyan tovább? – tették fel a kérdést a nagykanizsaiak, és hogy segítsenek a válaszadásban, felvázoltak három elképzelhető alternatívát. Az egyik javasolt megoldás egy radikális szocialista párt alakítása, a másik egy pártoktól független baloldali mozgalom létrehozása, és végül a harmadik a reformkörök betagozódása az MSZP-be, meghagyva annak lehetőségét, hogy a párton kívüliek is részt vegyenek a tevékenységében. A délelőtti vitából láthatóvá vált, hogy a radikálisok kisebbségben vannak, bár a kongresszus iránti bizalmatlanságot sokan osztották velük. Az alternatívákról tervezett szavazás mégis elmaradt, helyette fél órán keresztül ismételték önmagukat a dönteni nem akarók. Ebből a vitának nem nevezhető beszéd-folyamból derült ki a találkozó igazi tétje, ki viszi tovább a dicső múltat, ki mondhatja magát a továbbiakban reformkörösnek. Gévil Vitányi Iván oldotta meg a problémát, aki a káposzta kettévágásával elérte, hogy a résztvevők érezzék úgy, jutottak valamire. Javaslat alapján kimondták, hogy a reformkörök független baloldali mozgalmat alkotnak, ugyanakkor létezik a reformszövetség, mely az MSZMP programját erősíti tömöríti. Hogy a korona is felkerüljön a kompromisszumra, nyilatkozat kiadásával zárult a találkozó. December 15-én ismét összejönnek, hogy a közös programot kialakítsák. Talán addig végiggondolják egyik elvtársuk figyelmeztetését – aki a címet is adta –, miszerint nem az országos párttanácskozásokon kell hősködni, hanem mindenkinek a maga lakóhelyén.

Gy. Á.

NDK

Kongresszus decemberben

Vasárnap tartott, soron kívüli ülésén az NSZEP KB Politikai Bizottsága úgy döntött, hogy a hétfőre összehívott KB-ülésnek rendkívüli pártkongresszus megtartását javasolja ez év decemberében.

Mint a PB-ülés után a sajtónak nyilatkozó főtitkár, Egon Krenz kifejtette: a pénteki berlini nagygyűlésen elhangzott követelések, valamint a számos párttagtól és alapszervezettől érkezett levélben megfogalmazott kérés nyomán érlelődött meg benne az a gondolat, hogy a párttervezetnek rendkívüli kongresszusra való módosítását javasolja a politikai bizottságnak. Az időpont (december 15–17.) és a delegálási elv változatlan marad. A lényeges különbség abban áll, hogy a párt szervezeti szabályzata értelmében a kongresszusnak joga van új összetételű központi bizottságot választani.

Csehszlovákia

Az ifjúság és a bíboros

A nagyobb önállóságra törekvés jegyében kezdte meg kétnapos országos konferenciáját szombaton Prágában a csehszlovák Szocialista Ifjúsági Szövetség. A szervezet elnöke, Vasil Mohorita a tanácskozáson hangsúlyozta, hogy az ifjúsági szervezet a CSKP-től független, önálló politikai erőként kíván fellépni, helyet ad soraiiban a legkülönbözőbb nézetű, más pártokhoz tartozó fiataloknak is, az ifjúság legszélesebb rétegeinek az érdekvédelmére és képviseletére törekszik. A tanácskozáson felszólalt Milos Jakes pártfőtitkár is, akinek beszéde szembetűnően eltért Mohoritától. Védelmébe vette az elmúlt negyven év csehszlovákiai fejlődését és azt hangsúlyozta, hogy bevált a Csehszlovák Nemzeti Fronton alapuló csehszlovák politikai rendszer. A főtitkár ez alkalommal is bírálta az ellenzék.

Frantisek Tomásek bíboros, Prága érseke egy spanyol lapnak nyilatkozva annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a változások hamarosan Csehszlovákiában is beköszöntenek. A csehszlovák katolikus egyház fejével készített interjút a Ya című spanyol lap vasárnapi száma közölte.

A katolikus főpap a vezetés részéről pozitív gesztusként értékelte azt, hogy a prágai hatóságok több ezer katolikus számára engedélyezték a

Hírek a szocializmus világából

római zarándoklatot Csehországi Ágnes szentté avatása alkalmából.

Lengyelország

Közös mise és benzináremelés

A lengyel-német megbékélést szimbolizálni hivatott közös, lengyel és német nyelven tartott misén vett részt Helmut Kohl, az NSZK kancellárja és Tadeusz Mazowiecki lengyel kormányfő vasárnap délelőtt a walbrzychi vajdaság Krzyzowa nevű helységében. Ezzel folytatódott a kancellár 6 napra tervezett, de pénteken több mint 24 órára az események miatt megszakított lengyelországi programja. Az istentiszteletet, amelyen a lengyelországi német kisebbség képviselői is részt vettek, nem véletlenül tartották Krzyzowában, egykori német néven Kreisauban. A von Moltke családból származó Helmut James von Moltke az egyik vezetője volt annak a Hitler-ellenes szervezkedésnek, amelynek résztvevői közül magát von Moltkét is 1945 januárjában kivégezték. A lengyelek és a németek békéért, megbékélést tartott közös imája von Moltke egykori családi kastélya előtt zajlott le.

Vasárnapról egységesen 100 zlotyval drágul minden üzemanyag Lengyelországban. A 94 oktatás szuper benzin ezentúl 850 zlotyba, a normál 800 zlotyba, a gázolaj 650 zlotyba fog kerülni literenként, azaz 13, 14, 18 százalékkal többre, mint eddig.

A 850 zlotys szuper ára a jelenleg érvényes turistaárfolyamon mintegy 16 forintnak felel meg, de a magyar turisták változatlanul csak jegyre, 20 százalékos felárral juthatnak Lengyelországban benzinhez, ugyanúgy, mint eddig. A benzinjegyeket Budapesten az ORBIS utazási irodánál, Lengyelországban ugyancsak az ORBIS kirendeltségeinél vagy a nagyobb szállodákban lehet kapni.

Az idén a benzin ára megnyolcszorosozódott Lengyelországban. Tavaly december 31-én még 120 zloty volt egy liter szuper ára, de a benzin-jegyrendszer januárban bejelentett megszüntetése óta szinte hónapról hónapra drágul. A lengyel kormány tervei szerint ezentúl hetente emelik a

benzin árát, úgy, hogy az év végére a szuper literenkénti ára valószínűleg el fogja érni az 1000 zloty.

Szovjetunió

Feszültség, sztrájk, diplomácia

Heves összecsapás volt a rendőrség és körülbelül ezerhatszáz tüntető között pénteken délután és este Kisinyovban, a Moldvai SZSZK fővárosában. Amint a helyi ATEM hírügynökség munkatársa az MTI tudósítójának telefonon elmondta, mindkét oldalon használtak löfegyvert. A rendőrség állítólag csak a levegőbe lőtt. A telefonbeszámoló szerint a tüntetők közül 46-an, a rendőrök közül nyolcvanhárman sérültek meg. A sérült rendőrök között van olyan, akinek lőtt sebe van.

A tüntetés kora délután kezdődött Stefan cel Mare (III. István volt moldvai fejedelem) szobra előtt, majd az akkor még csak mintegy kétszáz fős tömeg a szovjet köztársaság belügyminisztériuma elé vonult. Útközben mintegy másfél ezer ember csatlakozott hozzájuk. A tüntetők a november 7-i összecsapásokban őrizetbe vett személyek szabadon bocsátását követelték. A tömeg be akart törni a minisztérium épületébe, a kivézenyelt rendőrök azonban visszaszorították. A tüntetők kövekkel hajigálták és botokkal támadták a rendőröket, akik gumibottal és könnygázzal válaszoltak. Amikor a tömegből lövések adtak le a rendőrökre, a rendőrség figyelmeztetésül a levegőbe lőtt – mondta az ATEM munkatársa, aki maga is szemtanúja volt az eseményeknek. Amikor a lövöldözés megkezdődött, néhány tüntető barikádokat kezdett építeni a moldvai főváros utcáin.

A moldvai kormány megtiltotta tüntetések, gyűlések rendezését Kisinyovban. Ez a tilalom szombattól kezdve visszavonásig érvényes. Ugyanilyen feltételek mellett megtiltották az állampolgárok birtokában lévő rádióadó készülékek és hangosbeszélők használatát, a szeszes italok árusítását. Semmilyen közlekedési eszköz nem engednek be Kisinyov területére, kivéve a lakosság ellátását biztosító járműveket.

A Moldvai Népfőnt a köztársaság jelenlegi párt- és állami vezetőinek leváltását követeli. A népfőnt adatai szerint szombaton délelőtt

legalább 15 ezer belügyi katona érkezett Kisinyovba. Feladatuk kényes voltát jelzi, hogy a parancsnokságot egy moszkvai katonai vezetőre, a szovjet belügyi csapatok vezérkari főnökére bízták.

Továbbra sincs megegyezés a vorkutai bányászok és a hivatalos szervek között, ezért ma sem indul meg a termelés a térség bányáiban, s lassan már több mint félmillió tonnányi szénre duzzad a vorkutai bányákban a termelés kiesés. Vasárnaptól már a szénrel megrakott vagonok sem hagyhatták el a bányákat, mert a sztrájkbizottság lefoglalta a szállításhoz szükséges okmányokat. Vasárnap Vorkuta térségében mindössze egy bánya működött a normális munkarendnek megfelelően.

Az éjszai parlament vasárnap törvényellenesnek minősítette a szovjet csapatok 1940-es észországi bevonulását. A képviselők négy ellenszavazattal fogadták el a határozatot. Szombaton a lett parlament nyilvánította semmissé az 1940-ben aláírt szovjet-német megemntáadási szerződés titkos záradékát, amely lehetővé tette a Szovjetunió számára a balti köztársaságok annektálását.

Moszkvai tárgyalásait befejezve vasárnap reggel Litvániába utazott Sten Andersson. A svéd külügyminiszter Eduard Sevardenadzeval megtartott moszkvai eszmecsereit megelőzően Észtországban és Lettországnban járt, ahol a közvetlen kapcsolatok kialakításáról tárgyalt a balti szovjet köztársaságok vezetőivel, s ugyanerről folytatott eszmecsere Vilniusban is.

Holnapi számunkban olvashatják, miért nem lehet körömcipőben einstandot csinálni

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czako Sándor és dr. Töttös Gábor (külpolitika). Olvasó-szerkesztő: Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika). Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja az Athenaeum Nyomda Budapest VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlavik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Elfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszáma. Elfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864-9170.